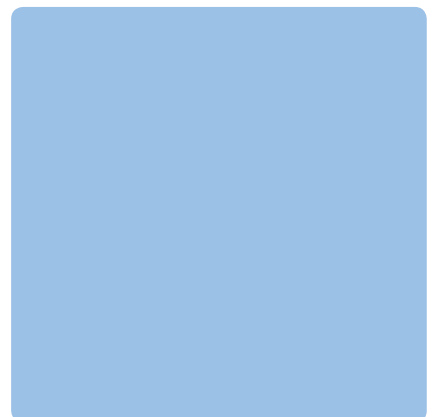
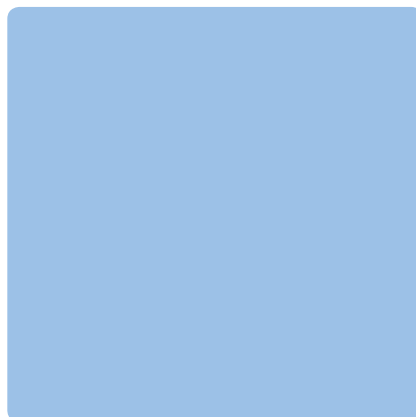

Miljöanpassad offentlig upphandling

En enkätstudie 2004

RAPPORT 5445 JANUARI 2005

Miljöanpassad offentlig upphandling

en enkätstudie 2004

NATURVÅRDSVERKET

Beställningar

Ordertel: 08-505 933 40

Orderfax: 08-505 933 99

E-post: natur@cm.se

Postadress: CM-Gruppen, Box 110 93, 161 11 Bromma

Internet: www.naturvardsverket.se/bokhandeln

Naturvårdsverket

Tel: 08-698 10 00, fax: 08-20 29 25

E-post: natur@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, SE-106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 91-620-5445-7.pdf

ISSN 0282-7298

© Naturvårdsverket 2005

Elektronisk publikation

Förord

I Naturvårdsverkets arbete för en hållbar utveckling är offentlig upphandling ett viktigt instrument. Den offentliga upphandlingen i Sverige står idag för cirka 320 miljarder kronor per år, en köpkraft som utgör en betydande möjlighet att påverka utbudet av produkter och tjänster på marknaden i miljövänlig riktning. Genom att ställa relevanta miljökrav vid offentlig upphandling har vi därmed möjlighet att påskynda omställningen mot ett hållbart samhälle.

I syfte att följa upp hur miljöanpassningen av den offentliga upphandlingen i Sverige utvecklas har Naturvårdsverket som ambition att regelbundet genomföra nationella enkätstudier bland upphandlingsansvariga i landets kommuner, landsting och statliga myndigheter. Denna enkätstudie är den andra i sitt slag och ägde rum hösten 2004.

Rapporten är framtagen av Pia Ottander och Michael Söderström på ARS Research AB på uppdrag av Naturvårdsverket.

Stockholm, januari 2005
Naturvårdsverket

Innehåll

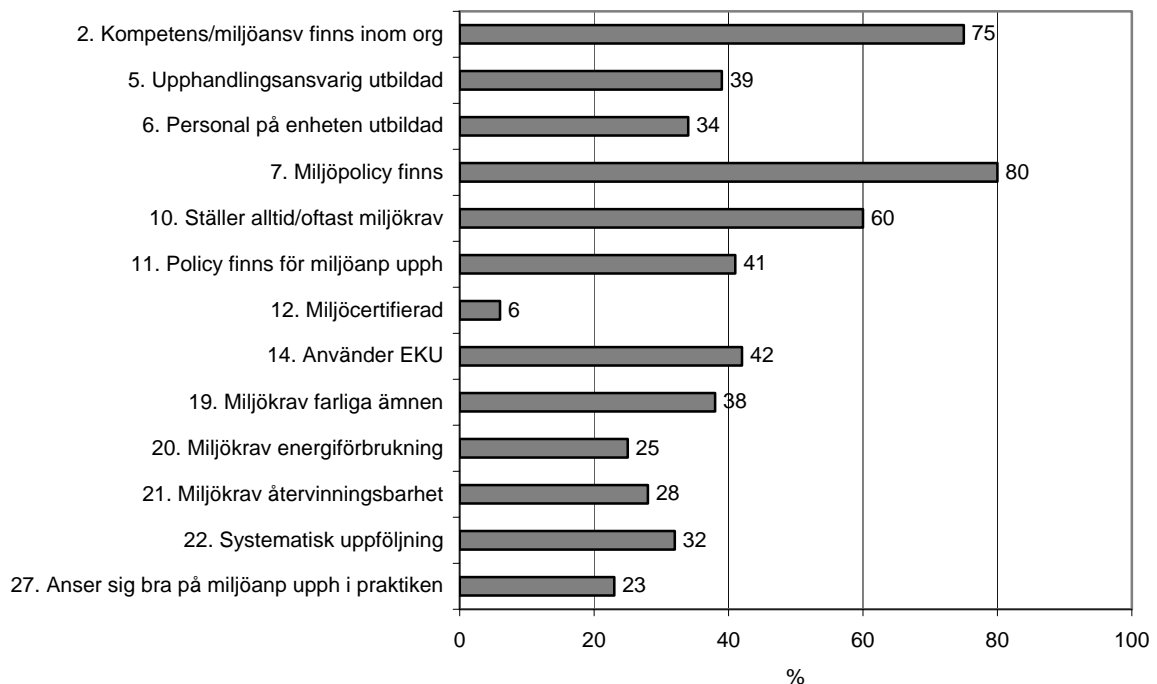
Förord	3
Innehåll	5
Sammanfattning	7
Summary	10
Inledning	13
Bakgrund och syfte	13
Målgrupp och omfattning	13
Metod och urval	13
Frågeformulär	13
Fältarbetsperiod	14
Resultat av fältarbetet	14
Rapport	14
Resultatredovisning	15
Beskrivning av de deltagande myndigheterna/ förvaltningarna	15
Organisation	17
Miljöinstrument inom myndigheten/förvaltningen	21
Omfattning av miljökrav vid upphandling av olika produktgrupper	28
Uppföljning och resultat	33
Bilaga 1 Urval	39
Bilaga 2 Formulär	

Sammanfattning

ARS Research AB har för Naturvårdsverkets räkning genomfört en undersökning om miljöanpassad offentlig upphandling, bland samtliga kommuner, landsting och myndigheter. Sammanlagt inkom svar från 205 kommuner, 14 landsting och 177 myndigheter. Svarefrekvensen är hög, 77 % totalt och 76 % sett till databearbetade enkäter. Nedan följer en sammanställning över några utvalda frågor i formuläret:

Sammanställning över resultatet för miljöanpassad upphandling på utvalda frågor
Bas: Samtliga

Undersökningsresultaten visar att åtta av tio deltagande organisationer har en miljöpolicy och att i nästan lika många organisationer finns det miljöansvarig kompetens inom organisationen. Det är dock inte så vanligt att den upphandlingsansvarige har gått någon utbildning i miljöanpassad upphandling, fyra av tio svarar detta. Ser vi till det praktiska miljöarbetet så uppger fyra av tio att det finns en policy eller riktlinjer för miljöanpassad upphandling. Fyra av tio uppger att de använder EKU-verktyget. Deltagarna är ganska ”stränga” mot sig själva. Endast 23 % anser att de är bra på miljöanpassad upphandling i praktiken. Det stöds i svaren om miljökrav ställs vad avser farliga ämnen, energiförbrukning och produkters återvinningsbarhet. Andelen som gör detta är mellan 25 och 38 %. Inte heller har man kommit så långt med den systematiska uppföljningen av upphandlingar. En av tre uppger att man på olika sätt arbetar med uppföljning mer systematiskt. Andelen myndigheter och förvaltningar som är certifierade är låg, endast 6 %.

Det är stora skillnader mellan de olika deltagande organisationerna; kommuner, landsting och myndigheter.

Landstingen tycks vara de som har kommit längst, de är få till antalet, stora, med stora inköpsvolymerna. Oftast är upphandlingsfunktionen centralt organiserad, den egna centrala inköpsfunktionen sluter egna avtal. Man har miljöansvarig personal och personalen har oftast genomgått någon utbildning i miljöanpassad upphandling. Alla landsting har en miljöpolicy och den är oftast relaterad till de 15 nationella miljömålen. Oftast omfattar den även en utfästelse att ställa miljökrav vid upphandling. Merparten av landstingen använder EKV-verktyget. Hälften av landstingen uppger att de arbetar med systematisk uppföljning av upphandlingarna utifrån miljösynpunkt. Den största bristen finner man vid utarbetandet av underlag till olika upphandlingar. Den hjälp man främst önskar är mallar/hjälp att formulera miljökrav och information om tillgängliga verktyg för miljöanpassad upphandling. Hälften anser att de i praktiken är bra på miljöanpassad upphandling.

Kommunerna är de som kommit näst längst i arbetet med miljöanpassad upphandling. Förutsättningarna är mycket olika kommunerna emellan och det är inte ovanligt med olika typer av samarbetsformer när det gäller upphandling. Såväl stora som små kommuner finns representerade i undersökningen. Upphandlingsfunktionen är organiserad på olika sätt, centralt genom egna avtal, centralt genom ramavtal eller decentraliserat på enhetsnivå. Oftast finns miljöansvarig personal inom organisationen men vi observerar ändå att närmare en av fem kommuner uppger att sådan kompetens saknas. Hos hälften av kommunerna har den upphandlingsansvarige genomgått utbildning i miljöanpassad upphandling. Åtta av tio kommuner har en miljöpolicy som i de flesta fall innefattar en utfästelse att ställa miljökrav vid upphandling. En av tre kommuner gör systematiska uppföljningar av de genomförda upphandlingarna utifrån miljösynpunkt. Även här anser man att den största bristen ligger vid utarbetandet av upphandlingsunderlag. Precis som hos landstingen är det hjälp med mallar/hjälp att formulera miljökrav och information om tillgängliga verktyg för miljöanpassad upphandling som främst efterfrågas. Endast en av fem kommuner anser att de i praktiken är bra på miljöanpassad upphandling.

Slutligen myndigheterna som tycks vara den grupp som har längst väg att gå för att uppnå en väl fungerande miljöanpassad upphandling. Vi har fått många samtal och kommentarer från denna grupp. Det är en mycket heterogen grupp med skilda verksamheter. Många har en liten budget och/eller består av ett fåtal anställda. Bland de deltagande myndigheterna har fyra av tio en inköpsvolym som understiger 10 miljoner. Undersökningen visar, att de oftast använder sig av centrala ramavtal. En av tre myndigheter uppger att de saknar miljöansvarig personal/kompetens inom organisationen. Personalen har sällan genomgått någon utbildning i miljöanpassad upphandling. Åtta av tio myndigheter har dock en miljöpolicy, som oftast omfattar en utfästelse att ställa miljökrav vid offentlig upphandling. Men man menar att detta inte alltid sker. EKV-verktyget används inte. Tre av tio myndigheter arbetar med systematisk uppföljning. Även här önskar man hjälp

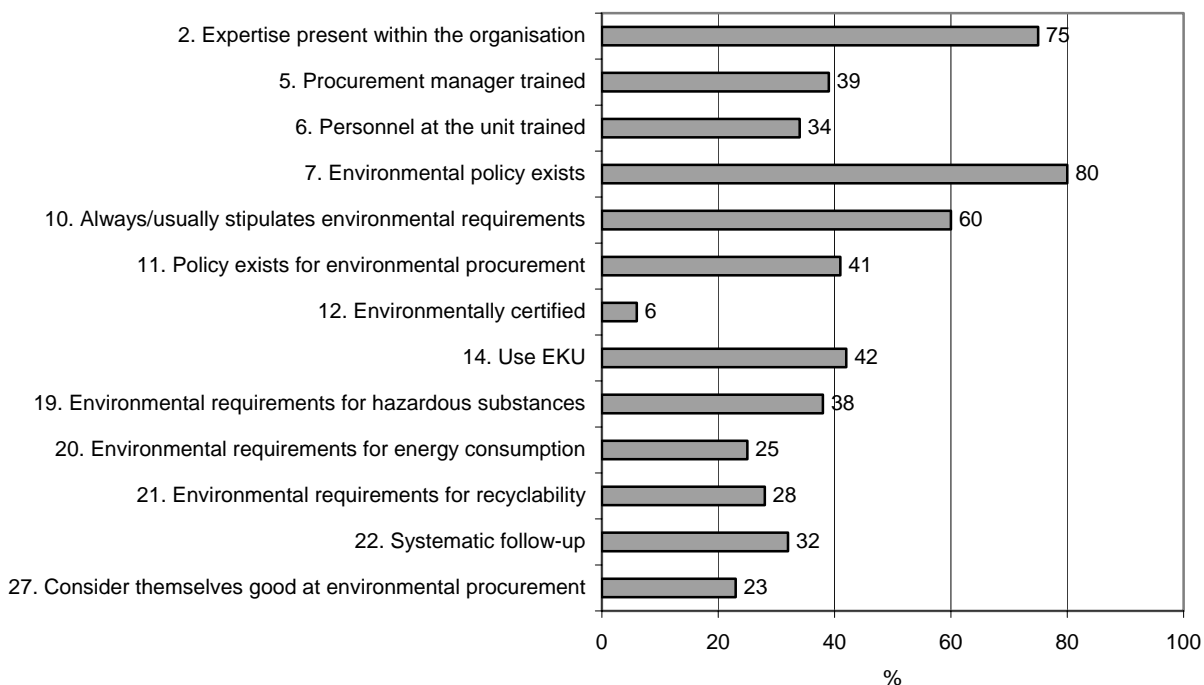
med ”mallar” och information om tillgängliga verktyg. En av fyra myndigheter anser sig i praktiken bra på miljöanpassad upphandling.

Avslutningsvis kan sägas att de deltagande organisationerna ser bristande kunskap om hur man ställer miljökrav som det största hindret för miljöanpassad upphandling. Något som efterfrågas är mallar för miljöanpassad upphandling. Andra hinder är bristande intresse inom organisationen, att det kostar mer och att lagstiftningen är krånglig. Detta stöds av resultatet som pekar på att organisationer där personal genomgått en sådan utbildning tycks ha kommit längre i sitt arbete med miljöanpassad upphandling. Kanske kan också en ökad information om de miljövinster som kan göras öka intresset och därmed även spridningen av miljöanpassad upphandling.

Summary

ARS Research AB has carried out a survey on behalf of the Swedish Environmental Protection Agency regarding environmental public procurement among all local authorities, county councils and authorities in Sweden. Responses were received from a total of 205 local authorities, 14 county councils and 177 authorities. This represents a high response frequency, 77% in total and 76% for data processed questionnaires. Below is a compilation of various selected questions from the form:

Compilation of various selected questions from the form
Base: All

The survey results show that eight out of ten participating organisations have an environmental policy and that almost as many organisations possess environmental expertise with the organisation. However, it is not as common for the purchasing managers to have undergone any training in environmental procurement, with only four out of ten answering in the affirmative.

If we look at the practical environmental work, four out of ten state that they have a policy or guidelines for environmental procurement. Four out of ten state that they use the EKU tool. The participants are relatively “harsh” on themselves. Only 23% consider that they are good at environmental procurement in practice. This can be seen from the answers regarding whether environmental requirements are stipulated as regards hazardous substances, energy consumption and product recyclability. The proportion that do this varies from 25-38%. Neither have the organisations come very far with the systematic following-up of procurements.

One in three indicate that in various ways they work more systematically with following-up. The proportion of authorities and administrations that are certified is low, only 6%.

There are considerable differences between the various participating organisations: local authorities, county councils and authorities.

The county councils appear to have come the furthest. They are few in number, large and with large purchasing volumes. The procurement function is usually centrally organised, with the individual central purchasing function reaching its own agreements. They have personnel with environmental responsibility, and the personnel have usually undergone some form of training in environmental procurement. All county councils have an environmental policy, and this is usually related to the 15 national environmental targets. It usually also covers a commitment to stipulate environmental requirements in procurement. The majority of the county councils use the EKV tool. Half of the county councils state that they work with the systematic follow-up of procurements from an environmental perspective. The largest shortfall occurs in the preparation of supporting data for various procurements. The assistance that is primarily required consists of templates/help in formulating environmental requirements and information about available tools for environmental procurement. Half consider that they are good at environmental procurement in practice.

The local authorities have come next furthest in the work towards environmental procurement. We have previously mentioned that the conditions vary greatly between the various local authorities, and that it is not uncommon for different forms of collaboration to be employed when it comes to procurement. Large and small local authorities alike are represented in the survey. The procurement function is organised in various ways, centrally through individual agreements, centrally through framework agreements or decentralised at unit level. There are usually personnel with environmental responsibility working within the organisation, but we still note that almost one in five local authorities state that they do not have such expertise. In half of the local authorities, the procurement manager has undergone training in environmental procurement. Eight out of ten local authorities have an environmental policy, which in most cases covers a commitment to stipulate environmental requirements during procurement. One in three local authorities conduct systematic following-up of the implemented procurements from an environmental perspective. Here too, it is considered that the largest shortfall lies in the preparation of supporting data for procurement. Just as with the county councils, the principal requirement is for help with templates/help in formulating environmental requirements and information about available tools for environmental procurement. Only one in five local authorities consider that they are good at environmental procurement in practice.

Finally, the authorities appear to be the group that has furthest to go to achieve well-functioning environmental procurement. We have received many calls and comments from this group, which we have incorporated in the report in various ways. This is a very heterogeneous group with varying operations. Many have a small budget and/or a small number of employees. Among the participating authorities, four out of ten have a purchasing volume of less than SEK 10 million. The survey shows that they usually employ central framework agreements. One in three authorities admit that they do not have environmental personnel/expertise within their organisation. The personnel have seldom undergone any form of training in environmental procurement. Eight out of ten authorities do have an environmental policy, however, which usually encompasses a commitment to stipulate environmental requirements during public procurement. However, it is felt that this does not always happen. The EKU tool is not used. Three out of ten authorities work with systematic following-up. Here too, assistance is required with “templates” and information about available tools. One in four authorities consider themselves to be good at environmental procurement in practice.

Finally, it can be said that the participating organisations view lack of knowledge regarding how to stipulate environmental requirements as the greatest obstacle to environmental procurement. Templates for environmental procurement are required. Other obstacles include lack of interest within the organisation, the fact that it costs more and that the legislation is complicated. This is supported by the results, which indicate that organisations where personnel have undergone such training appear to have come further in their work with environmental procurement. It is also possible that increased information about the environmental gains that can be made could increase interest and hence also the spread of environmental public procurement.

Inledning

Bakgrund och syfte

I Naturvårdsverkets arbete med hållbar utveckling är offentlig upphandling en viktig del. Den offentliga upphandlingen står för cirka 320 miljarder kronor per år. För att se i vilken utsträckning miljökrav ställs vid offentlig upphandling har Naturvårdsverket givit ARS Research AB i uppdrag att genomföra en enkätundersökning.

Målgrupp och omfattning

Målgruppen för undersökningen är samtliga upphandlingsansvariga inom offentlig sektor; kommuner, landsting och myndigheter.

- 290 kommuner
- 21 landsting
- 247 myndigheter

Sammanlagt ingick alltså 558 myndigheter/förvaltningar.

Metod och urval

Undersökningen är genomförd som en totalundersökning. Adressregistret levererades av uppdragsgivaren. Inför utskicket kontaktades de olika organisationerna för att få namn på upphandlingsansvarig.

Naturvårdsverket har tidigare genomfört en undersökning om offentlig upphandling men då i form av en webb-enkät. Inför årets undersökning har formuläret kortats ned. Eftersom formuläret fortfarande är långt bestämdes gemensamt att undersökningen istället skulle genomföras med en postal enkät. Tanken var dels att de svarande inte behövde fylla i enkäten vid ett och samma tillfälle, dels att underlätta i de fall flera personer behövde fylla i enkäten (gemensamt eller olika delar). Undersökningen genomfördes alltså som en postal enkät med ett utskick och tre påminnelser. Det första utskicket bestod av ett följebrev från Naturvårdsverket vilket beskrev syftet med undersökningen, frågeformulär och ett förfrankerat svarskuvert. Den första påminnelsen bestod av ett påminnelsekort. Den andra och tredje påminnelsen bestod av ett komplett utskick med följebrev från ARS, frågeformulär och svarskuvert.

ARS Research AB har administrerat utskick, insamling och databearbetning av enkäterna.

Frågeformulär

Frågeformuläret omfattar 30 frågor. Frågeformuläret är omarbetat av Naturvårdsverket och ARS, så till vida att det är kortat. Frågor som i den förra undersökningen gav svar av tveksamt värde och frågor som Naturvårdsverket ej kände var nödvändiga för undersökningens syfte ströks. Enstaka frågor har lagts till eller omformulerats.

Fältarbetsperiod

Undersökningen genomfördes 22 september – 16 november 2004.

Resultat av fältarbetet

Under fältarbetets gång har vi kontaktats av ett flertal myndigheter och kommuner. Vi har sett en tendens att små myndigheter inte upphandlar själva. Antingen upphandlar de genom en större myndighet eller så uppger de att de uteslutande använder sig av statliga ramavtal. Vissa mindre myndigheter har en mycket liten budget för inköp eller består av endast ett fåtal anställda, varför de har svårt att svara på enkäten. Vad gäller kommunerna har vi sett att många samarbetar över kommungränserna, upphandlingen för flera kommuner kan skötas av en kommun centralt eller sköts i grannkommunen då specialistkompetens finns där.

I de fall vi har fått uppgifter om detta, har vi fört in svaren i nedanstående bortfallstabell. Vi har uppnått följande resultat och svarsfrekvens i fältarbetet:

	Total	Kommun	Landsting	Myndigheter
Bruttourval	558	290	21	247
A-bortfall	35	15		20
varav				
Upphandling sköts av annan kommun	13	13		
Liten myndighet/ingen el begränsad upphandling	15			15
Nystartad myndighet	3			3
Postretur	4	2		2
Nettourval	523	275	21	227
B-bortfall				
varav				
Ny på tjänst/verksamhet ses över	2	2		
Sjukskriven	2	1		1
Ej inkomna svar	121			
Databearbetade enkäter	400	205	14	177
Antal inkomna enkäter efter fältarbetets avslut	3			
Totalt antal inkomna enkäter 2004-11-26	403			
Svarsfrekvens i %	77 %	75 %	67 %	78 %

Fyra av de databearbetade formulären har varit anonyma varför de ingår i totalresultatet, men vi har inte kunnat kategorisera dem till grupp. Tre formulär har inkommit efter fältarbetets avslutande.

Rapport

Rapporten är en genomgång av totalresultatet fråga för fråga, i form av diagram och löpande text där intressanta skillnader i delmålgrupperna lyfts fram. Sist i rapporten bifogas frågeformuläret.

Resultatredovisning

Denna del av rapporten är skriven med frågeformuläret som disposition. Genomgången baseras på totalresultaten för frågorna med kommenterande text. Frågornas fullständiga formulering står angiven med kursiverad text. Resultatredovisningen inleds med en beskrivning av de deltagande organisationerna med hjälp av bakgrundsfrågorna.

Beskrivning av de deltagande myndigheterna/ förvaltningarna

Sammanlagt inkom och databearbetades svar från 400 myndigheter/förvaltningar.

Dessa bestod av:

- 205 kommuner
- 14 landsting
- 177 myndigheter

Fyra har valt att svara anonymt.

---

28. Vilken befattning har Du som fyllt i enkäten?

Bas: Samtliga	400
	<u>%</u>
Upphandlare/Inköpare	29
Inköpsassistent	2
Miljösamordnare/Miljöansvarig	8
Upphandlingssamordnare/Inköpssamordnare	22
Upphandlingschef	26
Ekonomichef	10
Förvaltningschef	4
Teknisk chef	1
Annat	14
Ej svar	1

Merparten som svarat har varit upphandlare/inköpare, samordnare eller upphandlingschefer.

---

29. Hur stor är den årliga totala inköpsvolymen på myndigheten/förvaltningen i kronor räknat?

Bas: Samtliga	400
	<u>%</u>
Mindre än 10 miljoner	22
10 - 99 miljoner	26
100 - 999 miljoner	37
1 - 5 miljarder	6
Mer än 5 miljarder	1
Vet ej	5
Ej svar	4

Det är en god spridning på myndigheter och förvaltningar av olika storlek. Det är framförallt inom gruppen myndigheter vi hittar respondenter med mindre än 100 miljoner i inköpsvolym.

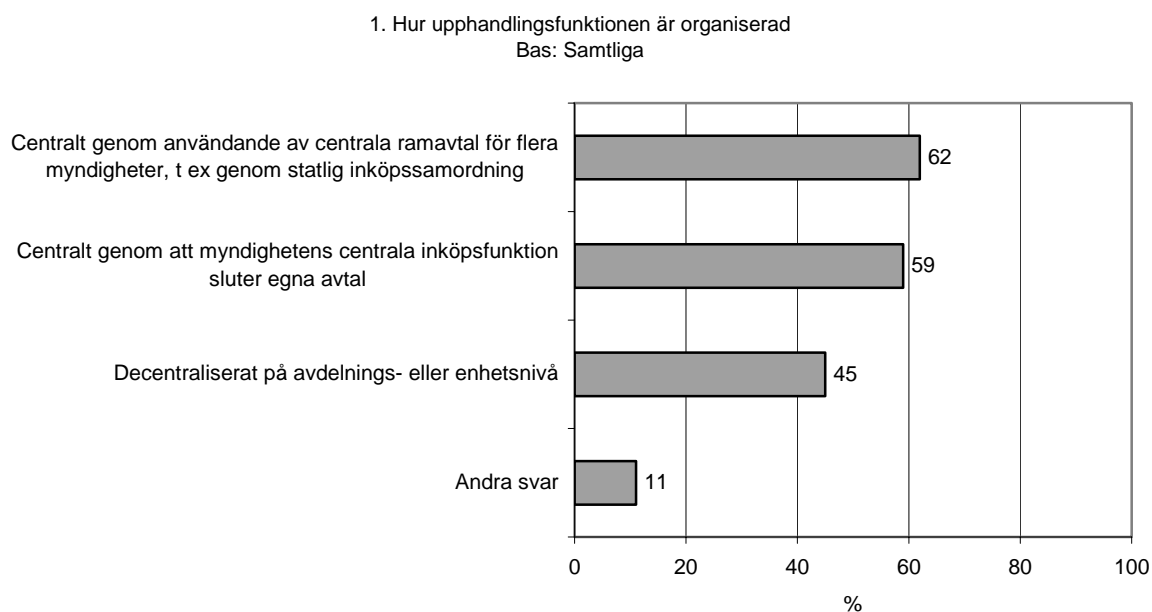
Organisation

Formuläret inleddes med några frågor om hur upphandlingsfunktionen är organiserad hos förvaltningen/myndigheten.

---

1. Hur är upphandlingsfunktionen organiserad hos er?

Resultatet visar på en kombination av de olika möjliga svaren. Respondenterna kunde lämna mer än ett svar och i genomsnitt har man lämnat 1,8 svar var. Ramavtal och centrala egna avtal dominerar vilket sex av tio uppger. Men närmare hälften (45 %) säger också att funktionen är decentraliserad. Bland de andra svaren (totalt 11 %) återfinns vi svar som till exempel handlar om samverkan mellan kommuner, något som 6 % uppger.

Inom landstingen dominerar central organisation, genom att myndighetens centrala inköpsfunktion sluter egna avtal. Detta är också det vanligaste svaret bland kommunerna, även om hälften anger centrala ramavtal och lika många decentralisering. Inom myndigheterna tycks de centrala ramavtalen dominera.

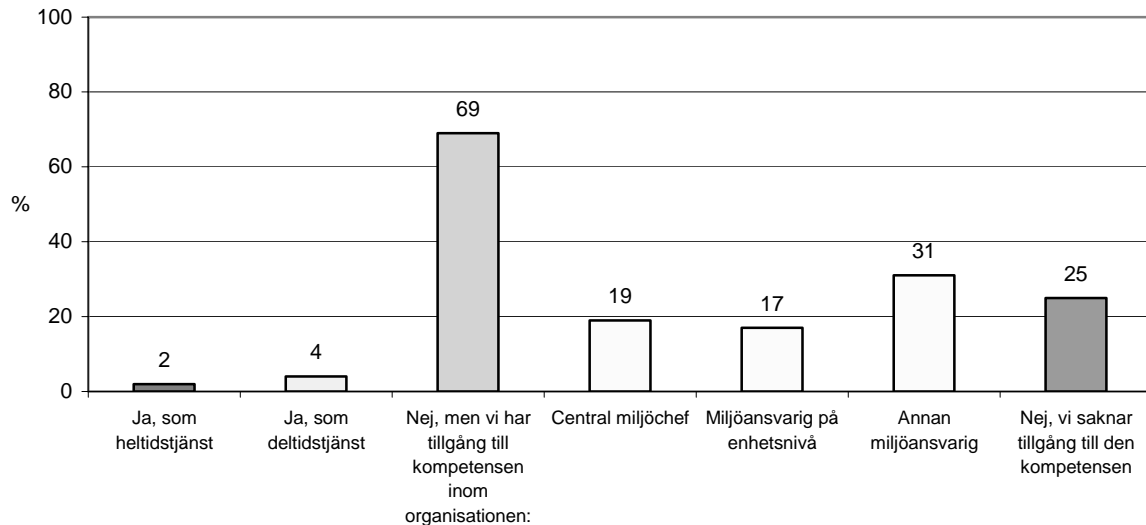
---

2. Finns det **miljöansvarig personal på upphandlingsenheten** inom den myndighet/förvaltning där Du arbetar?

Typ av tjänst, antal, %...

---

2. Finns det miljöansvarig personal på upphandlingsenheten...?
Bas: Samtliga

I diagrammet ovan är de svarande omräknade till andel av samtliga 400 medverkande.

Endast ett fåtal myndigheter och förvaltningar (2 % av samtliga) har heltidsanställd miljöansvarig personal på upphandlingsenheten. Dessa personer återfinns framförallt inom landstingen. Det rör sig normalt om en heltidsanställd person.

Ytterligare ett fåtal (4 % eller 17 myndigheter/förvaltningar) har deltidstjänst personal. Det är mycket begränsade tjänster, endast en halvtids-, en tredjedels- och tre kvartstjänster nämns. I övrigt rör det sig om 10 % eller mindre.

Sju av tio svarar att kompetens finns på annat ställe i organisationen. Detta är oftast fallet i alla grupper, men särskilt tydligt inom kommunerna. Dessa kan vara centrala miljöchefer, någon miljöansvarig på enhetsnivå eller, vilket oftare är fallet, någon annan miljöansvarig.

En av fyra har svarat att de saknar tillgång till kompetensen. Det tycks endast beröra ett av de deltagande landstingen, medan en av tre myndigheter saknar denna kompetens liksom 18 % av de deltagande kommunerna.

De som svarat ”Ja, miljöansvarig finns på upphandlingsenheten” på fråga 2 fick svara på frågorna 3 och 4.

---

*3. Har den **personal som har miljöansvar** genomgått någon utbildning i miljöanpassad upphandling?*

---

24 representanter har besvarat frågan. 10 svarar att personalen med miljöansvar har genomgått utbildning, 10 svarar att de inte har genomgått utbildning. Övriga svarar att de inte vet.

---

4. På vilket sätt är den miljöansvariga personalen involverad i upphandlingsarbetet?

Bas: Miljöansvarig personal finns på enheten	<u>24 st</u>
Utarbetar miljökrav och mallar	10
Uppdaterar och sprider miljöinformation till upphandlingsansvariga	8
Ingår i en upphandlingsgrupp	10
Utvärderar miljökrav i anbud	12
Följer upp om miljökrav har beaktats i upphandlingen	13
Kontrollerar om leveransen upprätthåller miljökraven	6
Uppskattar den specifika miljömässiga effekten av ställda krav vid upphandlingen	5
Miljöansvarig personalen är inte alls involverad	1

Ovan ser vi att den miljöansvariga personalen är involverad på många olika sätt i upphandlingsarbetet.

Därefter ställdes följande fråga till samtliga deltagare.

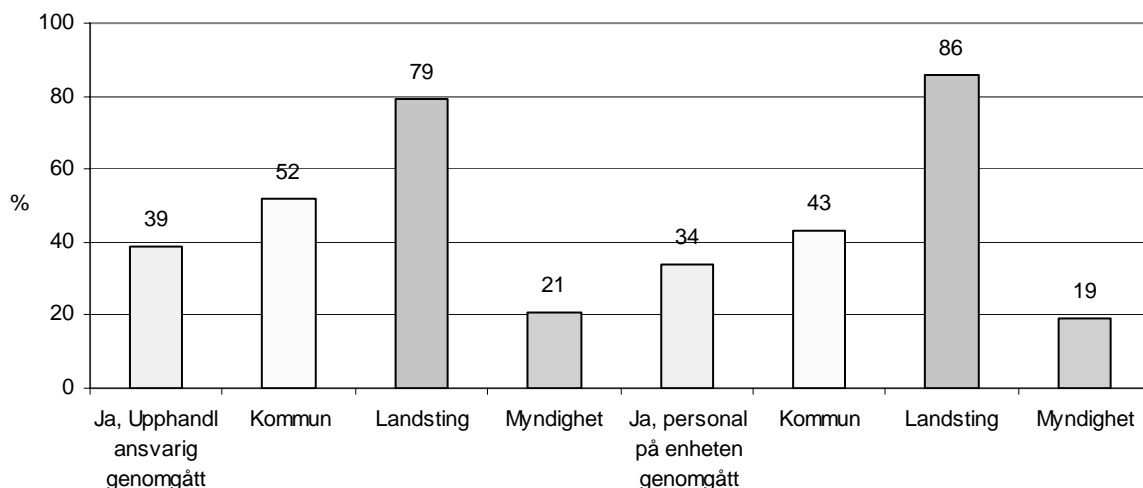
5. Har den **upphandlingsansvarige** genomgått någon utbildning i miljöanpassad upphandling?

6. Har **personalen som sköter upphandling** på Din enhet genomgått någon utbildning i miljöanpassad upphandling?

5-6. Har upphandlingsansvarig resp personalen som sköter upphandling på enheten genomgått någon utbildning i miljöanpassad upphandling?

Bas: Samtliga samt resp grupp

Diagrammet visar att bland samtliga deltagande, 400 myndigheter och förvaltningar svarar 39 % att den upphandlingsansvarige har genomgått någon utbildning i miljöanpassad upphandling. Bland kommuner är andelen högre, 52 % och bland landstingen ännu högre, 79 %. Bland myndigheterna uppger däremot en lägre andel, 21 %, att upphandlingsansvarig har genomgått en sådan utbildning.

Till höger i diagrammet ser vi att 34 % av representanterna för de deltagande myndigheterna/förvaltningarna har personal på sin enhet som genomgått en sådan utbildning. På motsvarande sätt ser vi att andelen är högre bland kommunerna (43 %), högst inom landstingen (86 %) men lägre på myndigheterna (19 %).

Miljöinstrument inom myndigheten/ förvaltningen

Därefter följde några frågor om hur man arbetar med upphandlingar och om man använder miljöinstrument för detta arbete.

---

7. Finns det en miljöpolicy för myndigheten/förvaltningen?

---

80 % uppger att de har en miljöpolicy; samtliga deltagande landsting, 78 % bland kommunerna och 80 % av myndigheterna.

De 320 myndigheter och förvaltningar som uppgivit att det finns en miljöpolicy fick två följdfrågor om denna.

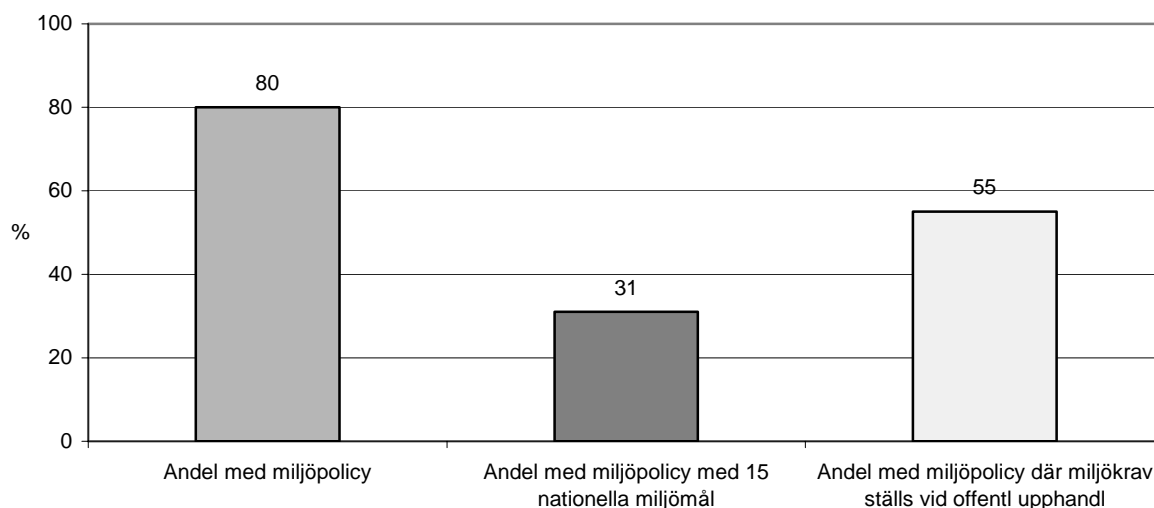
8. Är miljöpolicyen relaterad till de 15 nationella miljömålen?

9. Omfattar miljöpolicyen en utfästelse att ställa miljökrav vid offentlig upphandling?

Resultatet av de tre frågorna 7-9 sammanfattas i nedanstående diagram. Andelen är omräknad på samtliga medverkande.

7-9. Andel med miljöpolicy, miljöpolicy och nationella miljömålen, miljöpolicy och miljökrav vid offentlig upphandling
Bas: Samtliga

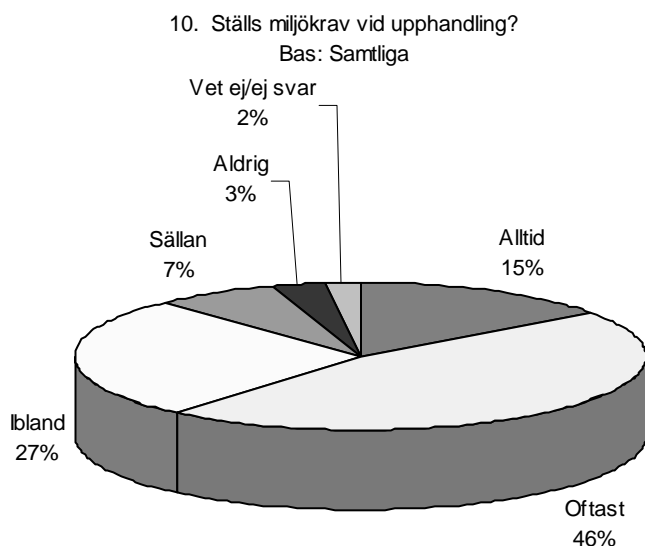
Miljöpolicy är vanligare bland större myndigheter och förvaltningar (inköpsvolym 100 miljoner eller mer). Vi ser några mindre skillnader vad gäller de nationella miljömålen och att ställa miljökrav. Hos landstingen är det något mer vanligt att miljöpolicyn relateras till de 15 miljömålen. På myndigheter är det något ovanligare att policyn omfattar en utfästelse att miljökrav ställs vid offentlig upphandling, även om den hos merparten omfattar detta.

Därefter fick samtliga 400 svara på frågan om miljökrav.

---

10. Ställs miljökrav vid upphandling?

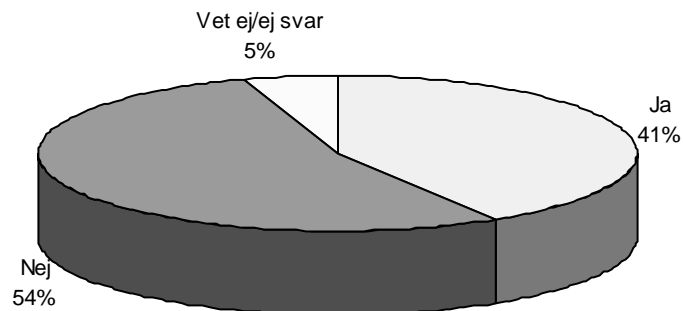
Sex av tio myndigheter/förvaltningar ställer alltid eller oftast miljökrav vid upphandling. Sju av tio kommuner, åtta av tio landsting och hälften av myndigheterna gör detta. Intressant att notera är, att bland de myndigheter och förvaltningar som har en miljöpolicy som omfattar en utfästelse att ställa miljökrav vid offentlig upphandling (222 respondenter eller 55 % av samtliga), är det ändå 23 % som svarar ibland eller sällan på denna fråga. Det vill säga trots policyn ställs inte alltid kraven. Det berör ett 50-tal myndigheter/förvaltningar.

---

11. Finns det en särskild policy, riktlinjer eller vägledning för miljöanpassad upphandling?

---

11. Förekomst av en särskild policy, riktlinjer el vägledning för miljöanpassad upphandling
Bas: Samtliga

Fyra av tio uppger att en sådan policy finns. I linje med tidigare resultat är det vanligare inom kommuner (54 % svarar att det förekommer) och inom landsting (50 %). På myndigheterna svarar 72 %, att detta inte förekommer.

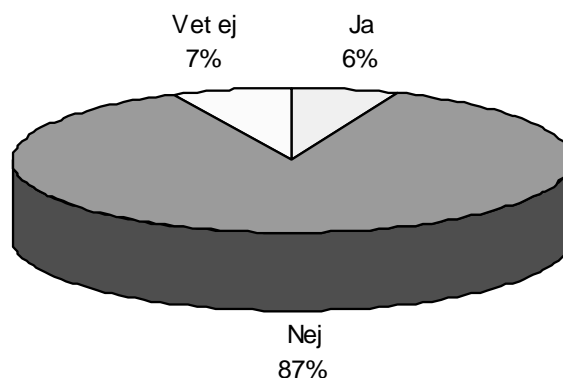

---

12. Är myndigheten/förvaltningen miljöcertifierad?

---

12. Är myndigheten/förvaltningen certifierad?
Bas: Samtliga

En relativt liten andel av myndigheterna/förvaltningarna är miljöcertifierade, 6 % vilket motsvarar 25 stycken. Tre av de 14 landstingen som har besvarat enkäten, svarar att de är miljöcertifierade, vilket motsvarar 21 %. På kommunnivå är andelen endast 5 % och på myndigheter 6 %.

De som uppgivit att de är certifierade fick svara på frågan om vilket system man använder.

---

13. Enligt vilket miljöledningssystem är myndigheten/förvaltningen miljöcertifierad?

Av de 25 svarar 19 ISO 14001, fyra EMAS och tre enligt ett eget system (kommunens eller myndighetens system).

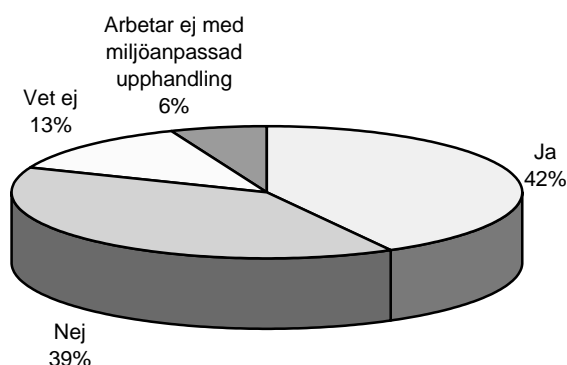
Frågan om EKU-verktyget ställdes till samtliga respondenter.

---

14. Används EKU-verktyget för att miljöanpassa er upphandling?

---

14. Användning av EKU-verktyget för att anpassa upphandlingen
Bas: Samtliga

Fyra av tio använder EKU-verktyget, fyra av tio använder det inte. 13 % svarar att de inte vet. 6 % uppger att de inte arbetar med miljöanpassad upphandling.

EKU-verktyget är vanligast inom landstingen (12 av 14 landsting använder det, motsvarande 86 %), därefter följer kommunerna bland vilka 62 % använder EKU. Bland myndigheterna vet 14 % om att de använder det – men många är osäkra. Som man kanske kan vänta är EKU-verktyget mer använt inom organisationer med större inköpsvolym (i den grupp landsting och kommuner återfinns), där det finns miljöutbildad personal och där man brukar ställa miljökrav vid offentlig upphandling. ARS bedömer att det finns skäl att anta att dessa variabler samvarierar.

De 156 organisationer som uppgivit att de inte använder EKU fick följande fråga:

---

15. Vad använder ni istället för EKU-verktyget?

Bas: EKU-verktyget används inte	156
	<u>%</u>
Egna kriterier/Eget omdöme/Egen kompetens	24
Inget	16
Gör upphandlingar efter ramavtal	8
Tittar på certifiering/miljömärkningar eller likvärdigt	7
Västernorrlandspärmen	6
Liten myndighet/Gör inga/få upphandlingar	4
EKU täcker endast en del av upphandlingarna	4
Har ej hunnit/Nystartad myndighet	1
Skall utvecklas/Ej klart ännu	1
Har diskuterats men har ej resulterat i beslut	1
LOU	1
Ej svar	31

En av fyra svarar att man använder egna kriterier. 16 % uppger att de inte har något annat istället för EKU. Västernorrlandspärmen nämns av 6 %. Någon kommenterar att EKU endast täcker en del av upphandlingarna. Åter andra hänvisar till ramavtal (8 %) eller miljömärkningar (7 %). 69 % svarade på frågan, 31 % avstod.

Fråga 16 ställdes till dem som uppgivit att de inte arbetar med miljöanpassad upphandling.

---

16. Varför arbetar ni inte med miljöanpassad upphandling?

---

6 % eller 25 respondenter uppger att de inte arbetar med miljöanpassad upphandling. Av dessa svarar 8 att organisationen är liten eller att de gör få eller inga upphandlingar. 7 svarar att de följer ramavtal. Fyra svarar dåliga kunskaper om miljökrav och lika många att de saknar resurser. Tre svarar att de saknar policy. En svarar att de använder sig av eget omdöme. I fråga 14 såg vi att det främst är myndigheter med liten inköpsvolym, som inte arbetar med miljöanpassad upphandling.

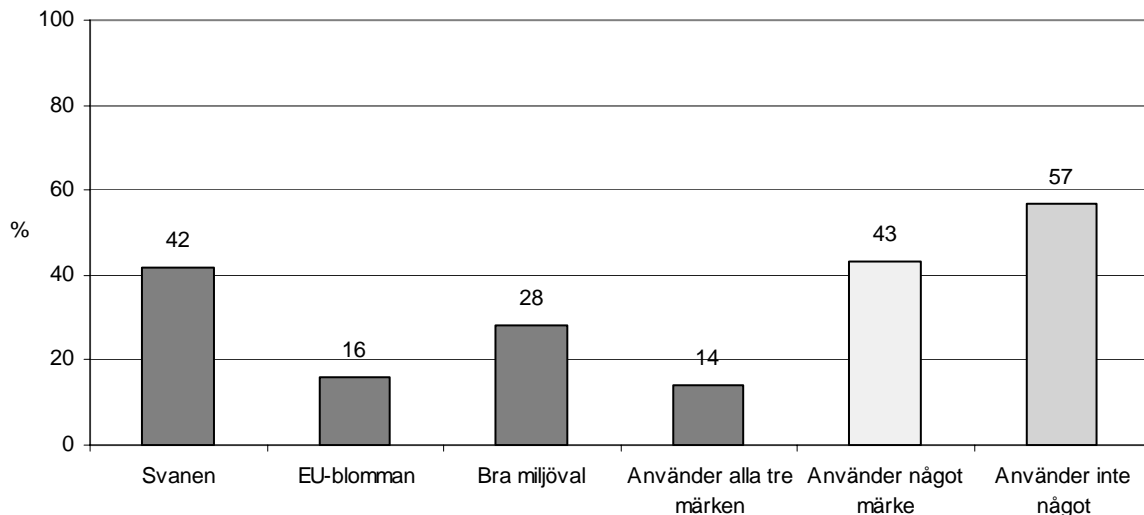
Därefter följde frågor till samtliga respondenter om tre specifika miljömärken; Svanen, EU-blomman och Bra miljöval. Symbolerna för de tre märkena fanns med i formuläret för att förtydliga frågan.

---

17. Används kriterier från något av följande miljömärken vid upphandling av Din organisation? Ange produktslag och om det rör sig om obligatoriska krav eller utvärderingskrav.

---

17. Om kriterier från följande märken används vid upphandling. Andel som använder...
Bas: Samtliga

43 % av samtliga deltagande använder åtminstone något av de tre märkena. 14 % använder sig av samtliga tre märken. Svanen är mest använt (nämns av 42 %), följt av Bra miljöval (28 %). EU-blomman nämns endast av 16 %.

Respondenterna ombads lämna exempel på produktgrupper för vilka märkena användes samt ange om det rör sig om obligatoriska krav eller utvärderingskrav. Det har inte varit så lätt för respondenterna att ange detta. Av resultaten kan vi utläsa följande:

Svanen. Används främst för papper, kemtekniska produkter och kontorsmaterial. Det tycks vara lika vanligt att detta är ett obligatoriskt krav som utvärderingskrav. Vissa har dock svårt att svara på frågan och utveckla svaren.

EU-blomman. Används främst för kemtekniska produkter och papper/kontorsmaterial. Även här ser vi att märket både fungerar som obligatoriskt krav och som utvärderingskrav.

Bra miljöval. Används främst för kemtekniska produkter, men uppges även i viss mån användas för papper. Lika ofta ett obligatoriskt som utvärderingskrav. Många har dock svårt att ange vilket.

Omfattning av miljökrav vid upphandling av olika produktgrupper

Därefter följde formulärets mest omfattande avsnitt, som handlar om upphandling av olika produktgrupper. Respondenterna ombads, att för 19 produktgrupper besvara om produkten upphandlades. I de fall produkten upphandlades, önskade vi få svar på användandet av obligatoriska miljökrav, utvärderingskriterier, utförandevillkor, ramavtal och EKU.

Vid insamlingen av enkäten visade det sig att vissa av respondenterna inte har haft förmåga (kunskap eller ork) att fylla i detta avsnitt mer än sporadiskt. För att ge en rättvisande bild av resultatet på en övergripande nivå presenterar vi här två av delfrågorna. Dessa är Andel som upphandlar produkten respektive Andel som använder ramavtal bland dem som upphandlar produkten.

---

18. Nedan följer en genomgång av olika produktgrupper. Fyll i för varje produktgrupp om och hur upphandlingen sker. Vi är medvetna att frågorna är omfattande men vi hoppas ändå att Du kan ta Dig tid att besvara dem. Svara genom att **ringa in** den siffra (1, 2 el 3) som stämmer bäst överens med era upphandlingar. Kan Du inte svara går Du till nästa produktgrupp.

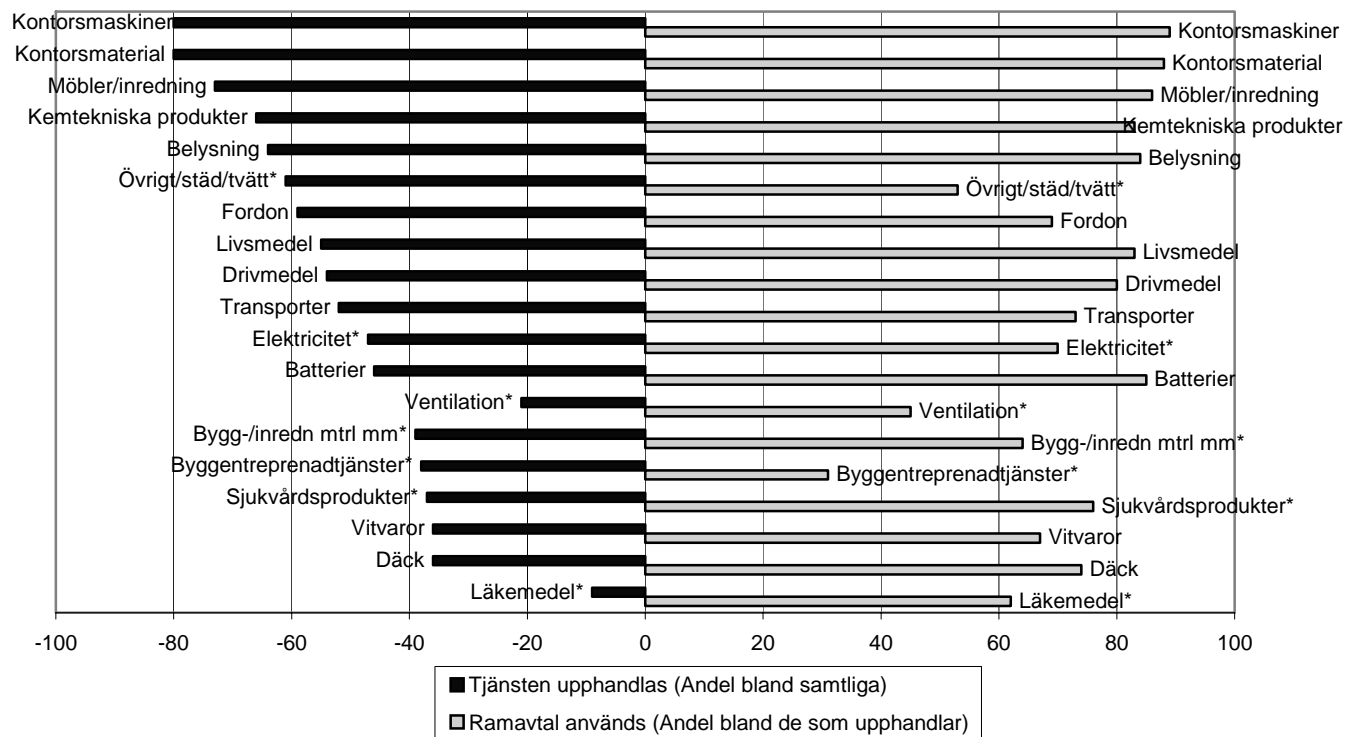
	Ange om produkten/tjänsten upphandlas	Obligatoriska miljökrav används vid upphandling	Utvärderingskriterier för miljö används vid upphandling	Utförandevillkor för miljö används vid upphandling	Ramavtal* används för produktgruppen	EKU-verktyget används
a) Produktgrupp 1	Ja →	1 Alltid/Oftast	1 Alltid/Oftast	1 Alltid/Oftast	1 Ja	1 Ja
	2 Nej ↓	2 Ibland	2 Ibland	2 Ibland	2 Nej	2 Nej
		3 Sällan/Aldrig	3 Sällan/Aldrig	3 Sällan/Aldrig		

* För den egna myndigheten eller för annan myndighet

Diagrammet läses enligt följande. De gröna staplarna till vänster visar hur stor andel av samtliga deltagande organisationer som upphandlar produktgruppen. De orangea staplarna till höger visar hur stor andel bland de som upphandlar produkten som använder ramavtal.

Läseexempel: 80 % bland de 400 myndigheterna/förvaltningarna upphandlar Kontorsmaskiner och Kontorsmaterial. Bland dessa är det närmare 90 % som använder ramavtal.

Produktgrupperna är rangordnade efter de produkter som är mest frekvent upphandlade.

Cirka 10 % har avstått från att svara på frågan (varken svarat Ja eller Nej på frågan). Troligen är andelen som upphandlar större. I de fall där fler än 20 % avstått från att svara är produktgruppen markerad med *, det vill säga mörkertalet är här större.

Intressant att notera är rangordningen mellan de olika produktgrupperna; efter kontorsmaskiner och –material följer inredning, produkter för städning och belysning. På motsatt sida (höger) ser vi att ramavtal är mycket vanligt förekommande. För de flesta produktgrupper anger 70 % eller fler att sådant används.

Därefter följer tre frågor där respondenterna ombeds besvara om, hur och när de ställer krav på produkter som innehåller farliga ämnen, produkters energiförbrukning och produkters återvinningsbarhet.

---

*19. I vilken utsträckning ställer ni miljökrav på produkter som kan innehålla **farliga ämnen** (bromerade flamskyddsmedel, ftalater, tungmetaller)?*

---

22 % uppger att det inte är aktuellt att köpa denna typ av produkter. 17 % har avstått från att svara. Bland resterande menar merparten att de tar sådan hänsyn.

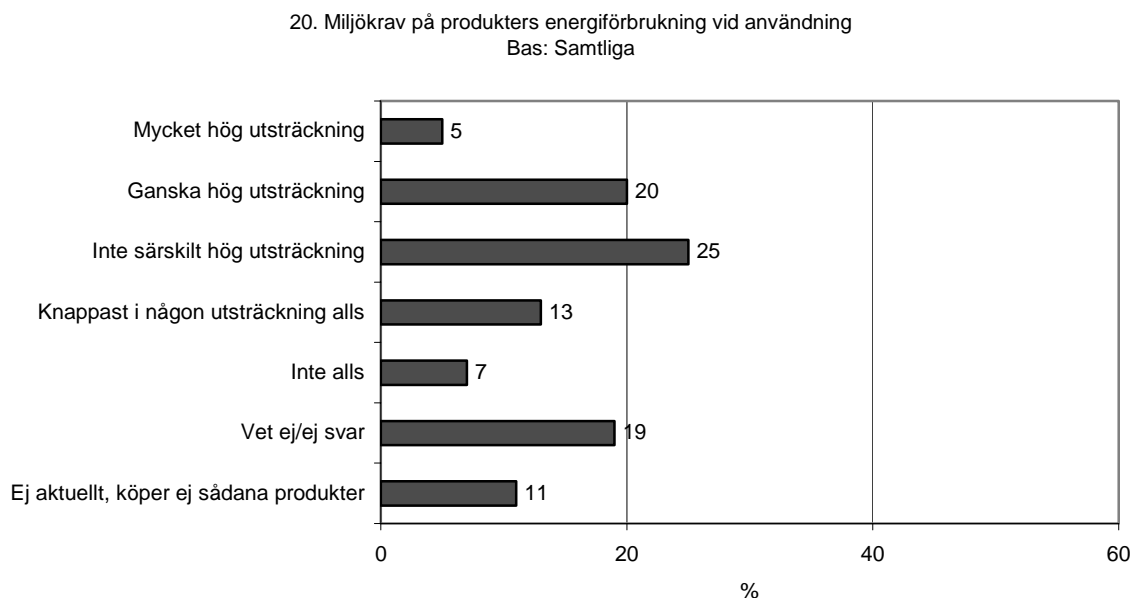
Sett till samtliga är det 38 % eller 153 organisationer som uppger att de i hög utsträckning ställer miljökrav vad gäller ämnen som bromerade flamskyddsmedel, ftalater och tungmetaller.

Dessa har sedan med egna ord fått ge exempel på produkter samt ge exempel på miljökrav. Då alla har svarat på olika sätt (vissa har angett upp till fem typer av produkter) har vi kodat upp de vanligaste produkterna och de vanligaste miljökraven var för sig. På produktnivå är datorer med tillbehör, följt av möbler, textilier och kemtekniska produkter de vanligaste exemplen. Dessa har fler än 10 % nämnt. Som exempel på miljökrav nämns flamskyddsmedel och tungmetaller, vilket 4 % nämner.

---

20. I vilken utsträckning ställer ni miljökrav på produktens energiförbrukning vid användning?

---

11 % har svarat att det inte är aktuellt att köpa denna typ av produkter. 19 % har avstått från att svara. Bland resterande 70 % ser vi att man inte tar så stor hänsyn till energiförbrukningen vid användandet. Totalt har 25 % svarat att de i hög utsträckning tar en sådan hänsyn.

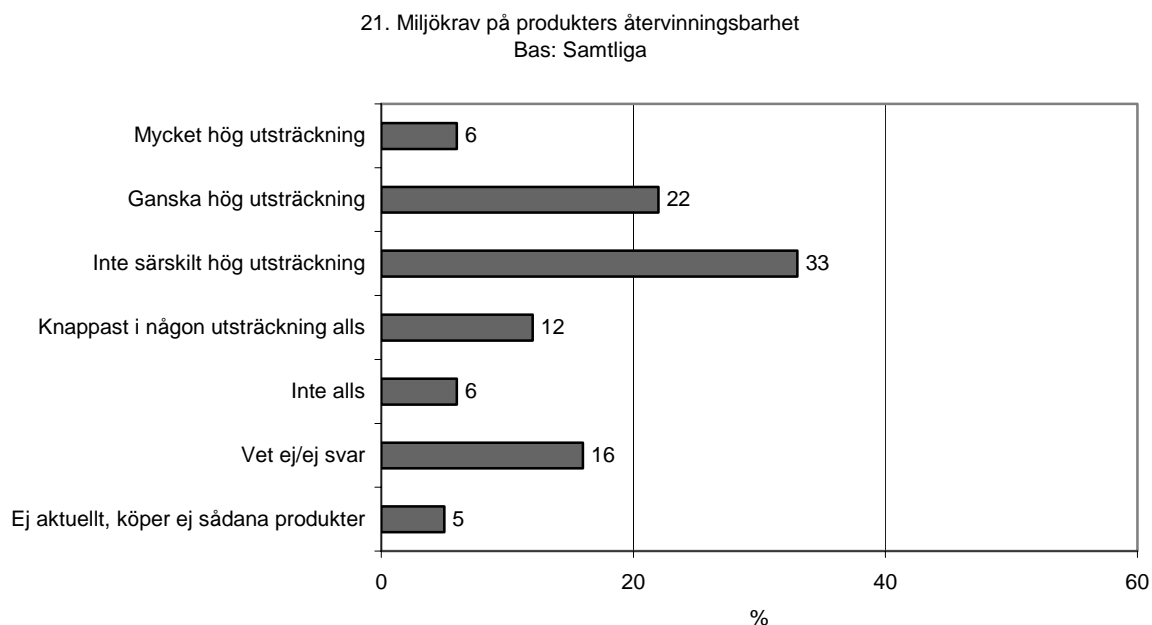
De som svarat i hög utsträckning har fått exemplifiera med olika produkter. Följande produkter har fler än 10 % nämnt: datorer/tillbehör, fordon, kopiatorer, kontorsmaskiner, vitvaror och belysning. Det vanligaste kravet är att energiförbrukningen skall vara låg.

---

*21. I vilken utsträckning ställer ni miljökrav på **produkters återvinningsbarhet**?*

---

5 % har svarat att det inte är aktuellt, 16 % har valt att inte svara. Bland resterande 79 % svarar de flesta att man inte gör detta i någon större utsträckning.

De som svarat i hög utsträckning ombads åter ange vilka produkter som kunde vara aktuella och ge exempel på de miljökrav som ställs. De produkter som fler än 10 % nämner är datorer/tillbehör, toner, kopiatorer och fordon. Papper nämner 9 %. När man ska ge exempel på miljökrav svarar man just återvinningsbarhet i de fall man svarar något.

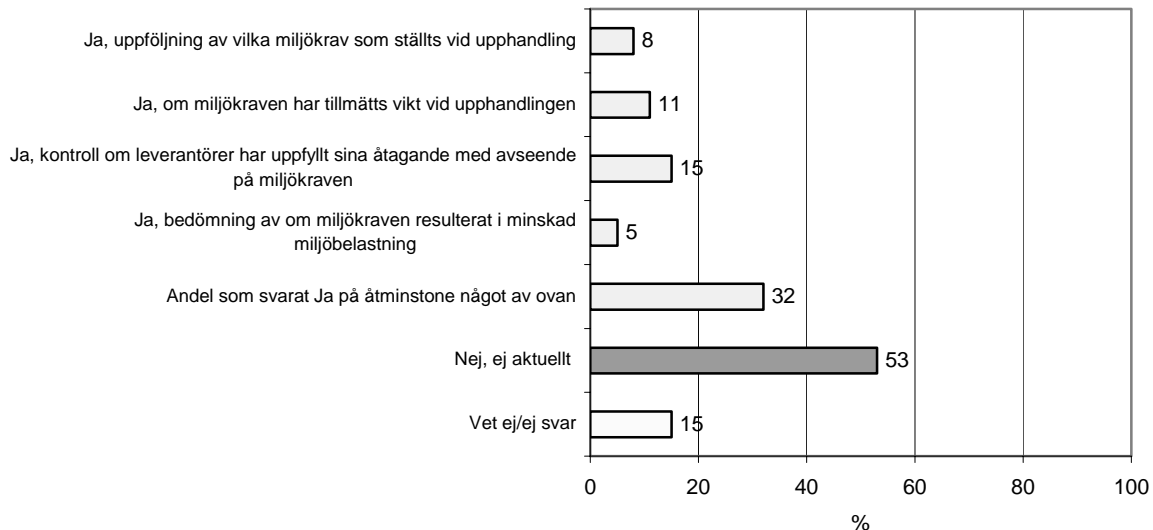
Uppföljning och resultat

Formuläret avslutades med några frågor om hur upphandlingarna följs upp.

22. Görs det en systematisk uppföljning av genomförda upphandlingar utifrån miljösynpunkt?

Respondenterna kunde ange flera svar. 32 % svarar Ja på något av alternativen och man lämnar i genomsnitt 1,25 svar var. Drygt hälften svarar att de inte gör detta/att det inte är aktuellt och ytterligare 15 % kan ej svara.

22. Systematisk uppföljning av genomförda upphandlingar ur miljösynpunkt
Bas: Samtliga

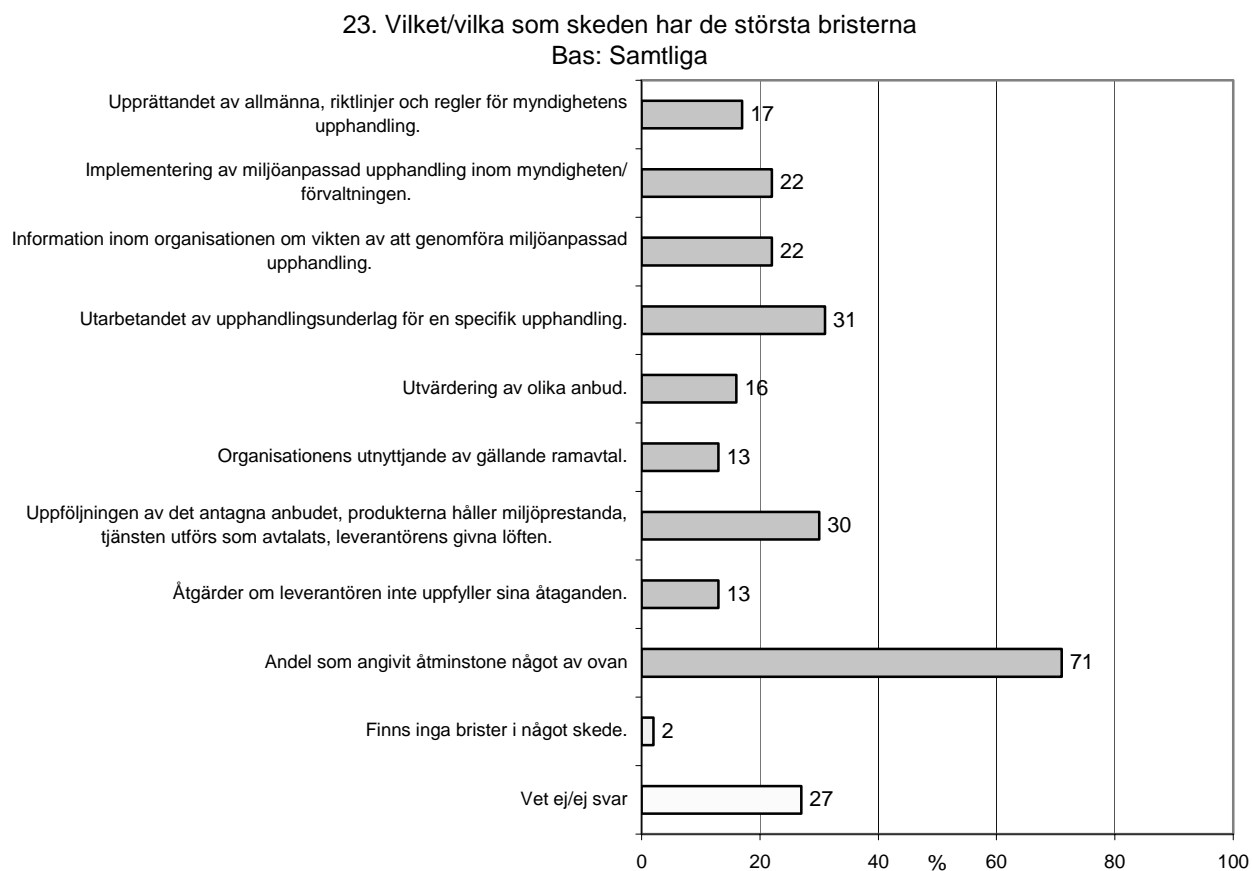
Sammanfattningsvis kan sägas att den systematiska uppföljningen är begränsad. Landstingen tycks vara de som har kommit längst i arbetet, hälften svarar att de arbetar med detta. Inom kommunerna och myndigheterna är uppföljningen mer begränsad, 34 % resp 29 % svarar Ja på åtminstone något av alternativen. Organisationer med miljöutbildad personal, som brukar ställa miljökrav vid upphandling, som är certifierade och som använder EKV-verktyget, arbetar mer med systematisk uppföljning än andra.

---

23. I vilket eller vilka skeden i upphandlingsprocessen anser Du att de största bristerna finns vad gäller miljöanpassad upphandling? Är det under...

Respondenterna kunde ange flera svar. 71 % har lämnat åtminstone något svar och i genomsnitt har man lämnat 2,3 svar var. Få, 2 %, uppger att det inte finns några brister. 27 % kan ej svara.

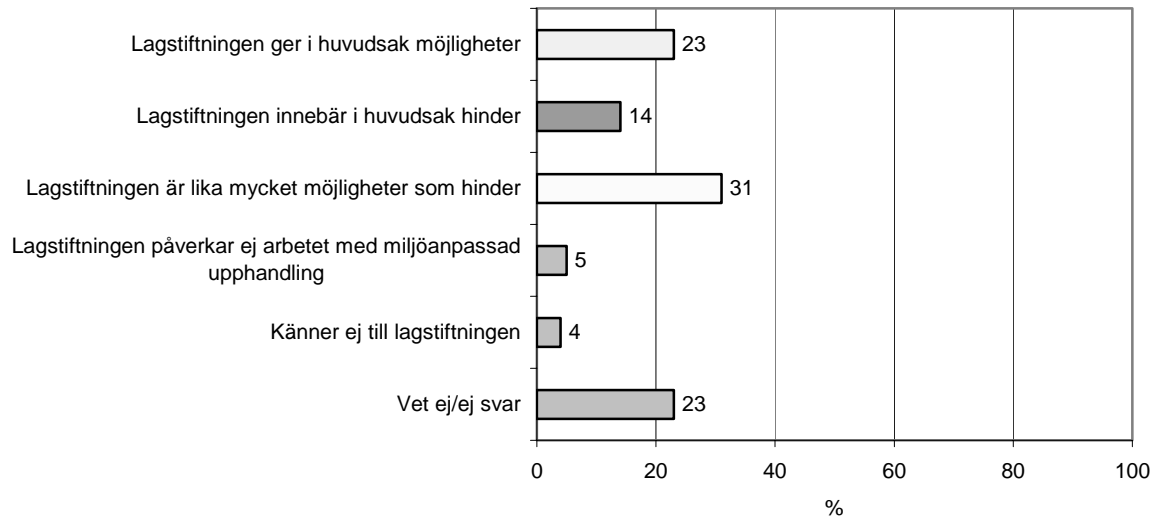
Utarbetandet av upphandlingsunderlag för en specifik upphandling och uppföljning av det antagna anbudet är de skeden som respondenterna pekar ut har de största bristerna. Därefter följer implementering av miljöanpassad upphandling och att informera internt om vikten av att genomföra miljöanpassad upphandling. Intressant att notera är, att alla skeden nämns. Just utarbetandet av underlag nämns i större utsträckning bland landstingen och även kommunerna. Vi har tidigare sett att dessa två grupper också tycks ha kommit längst i arbetet med miljöanpassad upphandling.

---

24. Anser Du att lagstiftningen i huvudsak ger möjligheter eller i huvudsak innebär hinder, för att bedriva miljöanpassad upphandling?

---

24. Lagstiftningen en möjlighet eller ett hinder för miljöanpassad upphandling
Bas: Samtliga

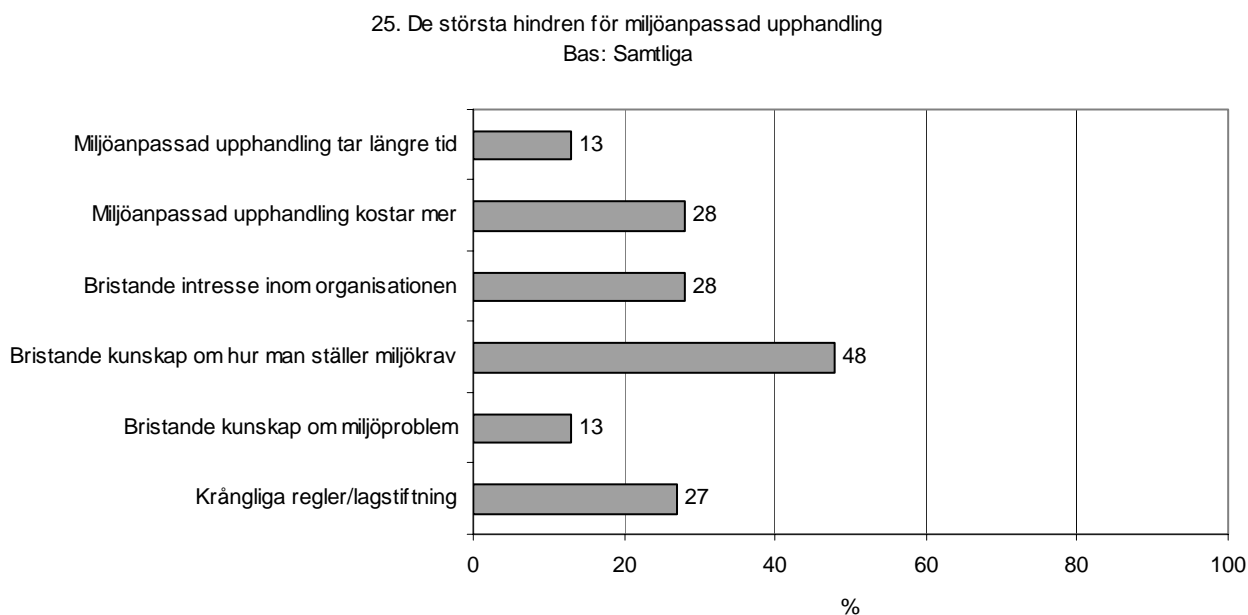
27 % känner inte till lagstiftningen eller har avstått från att svara på denna fråga. 23 % menar att lagstiftningen innebär möjligheter för att bedriva miljöanpassad upphandling, mot 14 % som menar att lagstiftningen i huvudsak är ett hinder. 31 % svarar att lagstiftningen både ger möjligheter och innebär hinder. Endast 5 % menar att lagstiftning inte har någon påverkan. Vi ser inga större skillnader mellan de olika organisationerna.

---

25. Vilka är de största hindren för miljöanpassad upphandling i er organisation?

Respondenterna kunde ange flera svar.

Den vanligaste orsaken är bristande kunskap om hur man ställer miljökrav. Därför följer krångliga regler, bristande intresse och att denna typ av upphandling kostar mer.

Det fanns möjlighet att lämna egna svar utöver dessa som angivits ovan. Det rör sig endast om enstaka svar men här följer några exempel; svårigheter att följa upp, LOU, bristande konkurrens/utbud, fördomar mot miljövänliga produkter, långa avstånd/långa transporter.

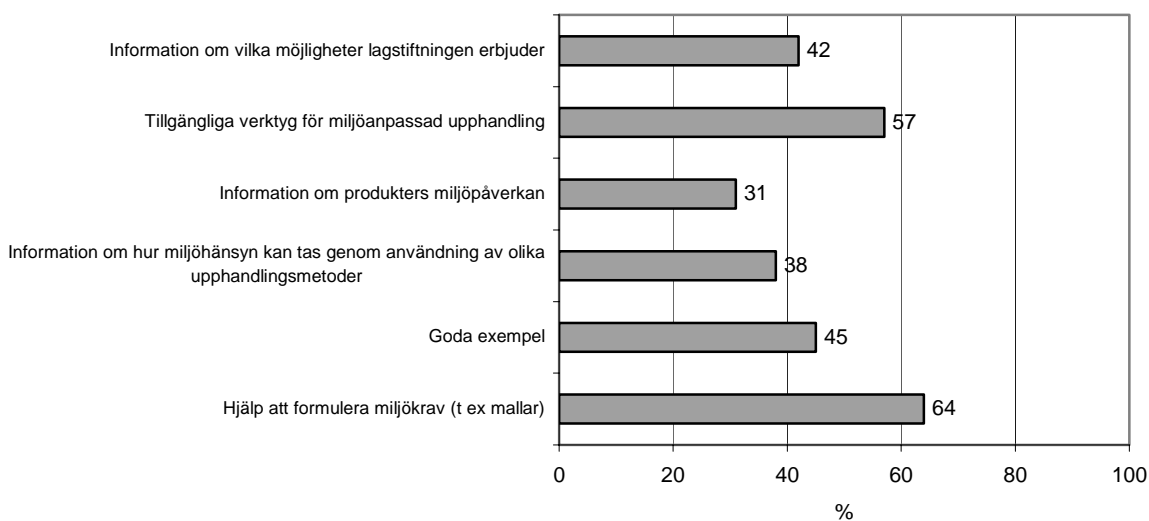
---

26. Vilken slags information eller vägledning anser Du att upphandlare behöver ha, för att i större utsträckning kunna ställa miljökrav?

Respondenterna kunde ange flera svar.

26. Information för att upphandlare ska kunna ställa miljökrav
Bas: Samtliga

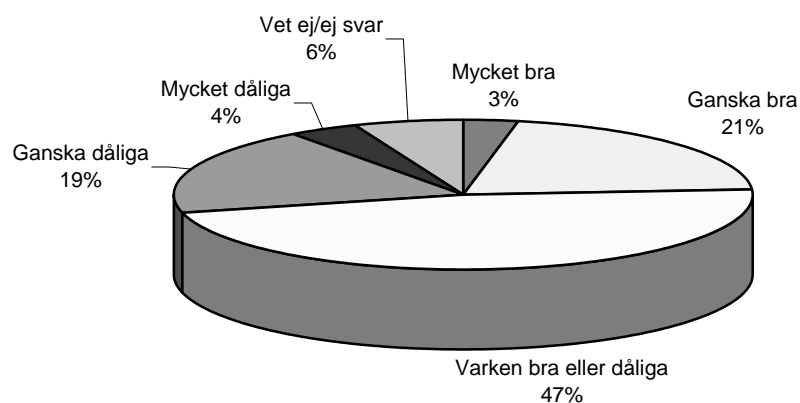
Samtliga alternativ tycks vara av intresse för respondenterna. Mest intressant tycks hjälp med att formulera miljökrav vara samt information om tillgängliga verktyg. Mer än hälften uppger detta. Därefter följer information om goda exempel, om lagstiftningen och om olika upphandlingsmetoder. Informationsbehovet tycks vara stort inom samtliga organisationer, även hos dem som kan antas vara mer erfarna upphandlare vad avser miljöanpassad upphandling.

---

27. Hur bra eller dåliga anser Du att ni inom er myndighet/förvaltning är inom miljöanpassad upphandling i praktiken?

---

27. Hur bra myndigheten/förvaltningen är på miljöanpassad upphandling i praktiken
Bas: Samtliga

Deltagarna är relativt ”stränga” mot sig själva, 24 % anser att de är bra, 47 % att de varken är bra eller dåliga och 23 % att de är dåliga. Det är stor skillnad mellan grupperna. De deltagande landstingen är betydligt mer positiva än kommunerna och myndigheterna. Bland landstingen anser hälften att de är bra. Det syns också i undergrupperna ”Har miljöpolicy” respektive ”Är miljöcertifierade”, grupper där landstingen är överrepresenterade.

Bilaga 1 Urval

Kommuner

Ale kommun
Alingsås kommun
Alvesta kommun
Aneby kommun
Arboga kommun
Arjeplogs kommun
Arvidsjaurs kommun
Arvika kommun
Askersunds kommun
Avesta kommun
Bengtsfors kommun
Bergs kommun
Bjurholms kommun
Bjuvs kommun
Bodens kommun
Bollebygds kommun
Bollnäs kommun
Borgholms kommun
Borlänge kommun
Borås stad
Botkyrka kommun
Boxholms kommun
Bromölla kommun
Bräcke kommun
Burlövs kommun
Båstads kommun
Dals-Eds kommun
Danderyds kommun
Degerfors kommun
Dorotea kommun
Eda kommun
Ekerö kommun
Eksjö kommun
Emmaboda kommun
Enköpings kommun
Eskilstuna kommun
Eslövs kommun
Essunga kommun
Fagersta kommun
Falkenbergs kommun
Falköpings kommun
Falun kommun
Filipstads kommun
Finspångs kommun
Flens kommun
Forshaga kommun
Färgelanda kommun
Gagnefs kommun
Gislaveds kommun
Gnesta kommun
Gnosjö kommun
Gotlands kommun
Grums kommun
Grästorps kommun
Gullspångs kommun
Gällivare kommun
Gävle kommun
Göteborgs Stad
Götene kommun
Habo kommun
Hagfors kommun
Hallsbergs kommun
Hallstammars kommun
Halmstads kommun
Hammarö kommun
Haninge kommun
Haparanda stad
Heby kommun
Hedemora kommun
Helsingborgs stad
Herrljunga kommun
Hjo kommun
Hofors kommun
Huddinge kommun
Hudiksvalls kommun
Hultsfreds kommun
Hylte kommun
Håbo kommun
Hällefors kommun
Härjedalens kommun
Härnösands kommun
Härryda kommun
Hässleholms kommun
Höganäs kommun
Högsby kommun

Hörby kommun	Luleå kommun
Höös kommun	Lunds kommun
Jokkmokks kommun	Lycksele kommun
Järfälla kommun	Lysekils kommun
Jönköpings kommun	Malmö stad
Kalix kommun	Malungs kommun
Kalmar kommun	Malå kommun
Karlsborgs kommun	Mariestads kommun
Karlshamns kommun	Markaryds kommun
Karlskoga kommun	Marks kommun
Karlskrona kommun	Melleruds kommun
Karlstads kommun	Mjölby kommun
Katrineholms kommun	Mora kommun
Kils kommun	Motala kommun
Kinda kommun	Mullsjö kommun
Kiruna kommun	Munkedals kommun
Klippans kommun	Munkfors kommun
Knivsta kommun	Möndals kommun
Kramfors kommun	Mönsterås kommun
Kristianstads kommun	Mörbylånga kommun
Kristinehamns kommun	Nacka kommun
Krokoms kommun	Nora kommun
Kumla kommun	Norbergs kommun
Kungsbacka kommun	Nordanstigs kommun
Kungsörs kommun	Nordmalings kommun
Kungälv kommun	Norrköpings kommun
Kävlinge kommun	Norrtälje kommun
Köpings kommun	Norsjö kommun
Laholms kommun	Nybro kommun
Landskrona kommun	Nykvarns kommun
Laxå kommun	Nyköpings kommun
Lekebergs kommun	Nynäshamns kommun
Leksands kommun	Nässjö kommun
Lerums kommun	Ockelbo kommun
Lessebo kommun	Olofströms kommun
Lidingö stad	Orsa kommun
Lidköpings kommun	Orust kommun
Lilla Edets kommun	Osby kommun
Lindesbergs kommun	Oskarshamns kommun
Linköpings kommun	Ovanåkers kommun
Ljungby kommun	Oxelösunds kommun
Ljusdals kommun	Pajala kommun
Ljusnarsbergs kommun	Partille kommun
Lomma kommun	Perstorps kommun
Ludvika kommun	Piteå kommun

Ragunda kommun	Tidaholms kommun
Robertsfors kommun	Tierps kommun
Ronneby kommun	Timrå kommun
Rättviks kommun	Tingsryds kommun
Sala kommun	Tjörns kommun
Salems kommun	Tomelilla kommun
Sandvikens kommun	Torsby kommun
Sigtuna kommun	Torsås kommun
Simrishamns kommun	Tranemo kommun
Sjöbo kommun	Tranås kommun
Skara kommun	Trelleborgs kommun
Skellefteå kommun	Trollhättans stad
Skinnskattebergs kommun	Trosa kommun
Skurups kommun	Tyresö kommun
Skövde kommun	Täby kommun
Smedjebackens kommun	Töreboda kommun
Sollefteå kommun	Uddevalla kommun
Sollentuna kommun	Ulricehamns kommun
Solna stad	Umeå kommun
Sorsele kommun	Upplands Väsby kommun
Sotenäs kommun	Upplands-Bro kommun
Staffanstorps kommun	Uppsala kommun
Stenungsunds kommun	Uppvidinge kommun
Stockholms stad	Vadstena kommun
Storfors kommun	Vaggeryds kommun
Storumans kommun	Valdemarsviks kommun
Strängnäs kommun	Vallentuna kommun
Strömstads kommun	Vansbro kommun
Strömsunds kommun	Vara kommun
Sundbybergs stad	Varbergs kommun
Sundsvalls kommun	Vaxholms stad
Sunne kommun	Vellinge kommun
Surahammars kommun	Vetlanda kommun
Svalövs kommun	Vilhelmina kommun
Svedala kommun	Vimmerby kommun
Svenljunga kommun	Vindelns kommun
Säffle kommun	Vingåkers kommun
Säters kommun	Vårgårda kommun
Sävsjö kommun	Vänersborgs kommun
Söderhamns kommun	Vännäs kommun
Söderköpings kommun	Värmdö kommun
Södertälje kommun	Värnamo kommun
Sölvesborgs kommun	Västerviks kommun
Tanums kommun	Västerås stad
Tibro kommun	Växjö kommun

Ydre kommun

Ystads kommun

Åmåls kommun

Ånge kommun

Åre kommun

Årjängs kommun

Åsele kommun

Åstorps kommun

Åtvidabergs kommun

Älmhults kommun

Älvdalens kommun

Älvkarleby kommun

Älvsbyns kommun

Ängelholms kommun

Öckerö kommun

Ödeshögs kommun

Örebro kommun

Örkellunga kommun

Örnsköldsviks kommun

Östersunds kommun

Österåkers kommun

Östhammars kommun

Östra Göinge kommun

Överkalix kommun

Övertorneå kommun

Landsting

Stockholms läns landsting

Landstinget Sörmland

Landstinget i Uppsala län

Norrbottnens läns landsting

Västerbottnens läns landsting

Landstinget Västernorrland

Landstinget Dalarna

Landstinget Gävleborg

Landstinget i Värmland

Örebro läns landsting

Landstinget Västmanland

Landstinget i Jönköpings län

Landstinget i Östergötland

Landstinget Halland

Landstinget Kronoberg

Landstinget Blekinge

Landstinget i Kalmar län

Jämtlands läns landsting

Region Skåne

Västra Götalandsregionen

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen i
Gotlands kommun

Statliga myndigheter

Affärsverket Statens järnvägar

Affärsverket svenska kraftnät

Allmänna reklamationsnämnden

Arbetsdomstolen

Arbetsgivarverket

Arbetslivsinstitutet

Arbetsmarknadsverket

Arbetsmiljöverket

Arkitekturmuseet

Banverket

Barnombudsmannen

Blekinge tekniska högskola

Bokföringsnämnden

Bolagsverket

Boverket

Brottsförebyggande rådet

Brottsoffermyndigheten

Centrala etikprövningsnämnden

Centrala studiestödsnämnden

Danshögskolan

Datainspektionen

Djurskyddsmyndigheten

Domstolsverket

Dramatiska institutet

Ekobrottsmyndigheten

Ekonomistyrningsverket

Elsäkerhetsverket

Expertgruppen för EU-frågor

Exportkreditnämnden

Fastighetsmäklarnämnden

Finansinspektionen

Fiskeriverket

Folke Bernadotteakademin

Forskningsrådet för arbetsliv och
socialvetenskap

Forskningsrådet för miljö, areella
näringar och samhällsbyggande

Fortifikationsverket

Forum för levande historia

Försvarets materielverk	Kommittén för avveckling av Överstyrelsen för civil beredskap
Försvarets radioanstalt	Konjunkturinstitutet
Försvarshögskolan	Konkurrensverket
Försvarsmakten	Konstfack
Gentekniknämnden	Konstnärsnämnden
Glesbygdsverket	Konsumentverket
Granskningsnämnden för radio och TV	Kriminalvårdsstyrelsen
Göteborgs universitet	Krisberedskapsmyndigheten
Handelsflottans kultur- och fritidsråd	Kungl. biblioteket
Handikappombudsmannen	Kungl. Konsthögskolan
Hälsa- och sjukvårdens ansvarsnämnd	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Högskolan Dalarna	Kungl. Slottsstaten
Högskolan i Borås	Kungl. Tekniska högskolan
Högskolan i Gävle	Kustbevakningen
Högskolan i Halmstad	Kärnavfallsfondens styrelse
Högskolan i Kalmar	Lantmäteriverket
Högskolan i Skövde	Linköpings universitet
Högskolan i Trollhättan/Uddevalla	Livrustkammaren/Skoklosters slott/Hallwylska museet
Högskolan Kristianstad	Livsmedelsekonomiska institutet
Högskolan på Gotland	Livsmedelsverket
Högskoleverket	Lotteriinspektionen
Idrotthögskolan i Stockholm	Luftfartsverket
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	Luleå tekniska universitet
Inspektionen för strategiska produkter	Lunds universitet
Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	Läkemedelsförmånsnämnden
Institutet för psykosocial medicin	Läkemedelsverket
Institutet för rymdfysik	Länsstyrelsen i Blekinge län
Institutet för tillväxtpolitiska studier	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Insättningsgarantinämnden	Länsstyrelsen i Gotlands län
Integrationsverket	Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Internationella programkontoret för utbildningsområdet	Länsstyrelsen i Hallands län
Justitiekanslern	Länsstyrelsen i Jämtlands län
Jämställdhetsombudsmannen	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Järnvägsstyrelsen	Länsstyrelsen i Kalmar län
Kammarkollegiet	Länsstyrelsen i Kronobergs län
Karlstads universitet	Länsstyrelsen i Norrbottens län
Karolinska institutet	Länsstyrelsen i Skåne län
Kemikalieinspektionen	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kommerskollegium	Länsstyrelsen i Södermanlands län
	Länsstyrelsen i Uppsala län
	Länsstyrelsen i Värmlands län
	Länsstyrelsen i Västerbottens län
	Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Länsstyrelsen i Västmanlands län	Riksdagsförvaltningen
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Riksförsäkringsverket
Länsstyrelsen i Örebro län	Riksgäldskontoret
Länsstyrelsen i Östergötlands län	Riksrevisionen
Lärarhögskolan i Stockholm	Rikstrafiken
Malmö Högskola	Riksutställningar
Marknadsdomstolen	Riksåklagaren
Medlingsinstitutet	Rymdstyrelsen
Migrationsverket	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
Mithögskolan	Rådet för forsknings- och utvecklingsamarbete inom EU
Moderna Museet	Rättsmedicinalverket
Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning	Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund
Myndigheten för skolutveckling	Sameskolstyrelsen
Myndigheten för Sveriges nätuniversitet	Sametinget
Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (ISA)	Sjöfartsverket
Mälardalens högskola	Skatteverket
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde	Skogsstyrelsen
Nationellt centrum för flexibelt lärande	Smittskyddsinstitutet
Naturhistoriska riksmuseet	Socialstyrelsen
Naturvårdsverket	Specialpedagogiska institutet
Nordiska Afrikainstitutet	Specialskolemyndigheten
Nämnden för offentlig upphandling	Språk- och folkminnesinstitutet
Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning	Statens beredning för medicinsk utvärdering
Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	Statens biografbyrå
Operahögskolan i Stockholm	Statens bostadskreditnämnd
Patent- och registreringsverket	Statens bostadsnämnd
Patentbesvärsrätten	Statens energimyndighet
Polarforskningssekretariatet	Statens fastighetsverk
Polisväsendet	Statens folkhälsoinstitut
Post- och telestyrelsen	Statens försvarshistoriska museer
Premiepensionsmyndigheten	Statens geotekniska institut
Presstödsnämnden	Statens haverikommission
Radio- och TV- verket	Statens historiska museer
Regeringskansliet	Statens institut för ekologisk hållbarhet
Revisorsnämnden	Statens institut för kommunikationsanalys
Riksantikvarieämbetet	Statens institut för särskilt utbildningsstöd
Riksarkivet	Statens institutionsstyrelse
Riksdagens ombudsmän JO	Statens jordbruksverk

Statens konstråd	Utlänningsnämnden
Statens kulturråd	Valideringsdelegationen
Statens kvalitets- och kompetensråd	Valmyndigheten
Statens kärnkraftinspektion	Verket för högskoleservice
Statens ljud- och bildarkiv	Verket för innovationssystem
Statens maritima museer	Verket för näringslivsutveckling
Statens museer för världskultur	Vetenskapsrådet
Statens musiksamlingar	Vägverket
Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor	Växjö universitet
Statens pensionsverk	Örebro universitet
Statens räddningsverk	Överklagandenämnden för studiestöd
Statens skolverk	Överklagandenämnden för totalför- svaret
Statens strålskyddsinstitut	
Statens utsädeskontroll	
Statens VA-nämnd	
Statens veterinärmedicinska anstalt	
Statens väg- och transportforsknings- institut	
Statens växsortnämnd	
Statistiska centralbyrån	
Statskontoret	
Stockholms universitet	
Styrelsen för ackreditering och tek- nisk kontroll	
Styrelsen för internationellt utveck- lingssamarbete	
Styrelsen för psykologiskt försvar	
Svenska institutet	
Svenskt biografiskt lexikon	
Sveriges geologiska undersökning	
Sveriges lantbruksuniversitet	
Sveriges meteorologiska och hydro- logiska institut	
Säkerhetspolisen	
Södertörns högskola	
Talboks- och punktskriftsbiblioteket	
Teaterhögskolan i Stockholm	
Totalförsvarets forskningsinstitut	
Totalförsvarets pliktverk	
Tullverket	
Turistdelegationen	
Umeå universitet	
Ungdomsstyrelsen	
Uppsala universitet	

NATURVÅRDSVERKET'S UNDERSÖKNING GÄLLANDE MILJÖKRAV VID OFFENTLIG UPPHANDLING

Naturvårdsverket har givit ARS Research AB i uppdrag att genomföra denna studie av miljöanpassad upphandling. Undersökningen syftar till att få en bild av hur staten, landstingen och kommunerna arbetar med miljöanpassning vid upphandlingar. Samtliga inköpsansvariga inom statliga myndigheter landsting och kommuner ingår i undersökningen och får detta frågeformulär. Frågeformuläret är utarbetat av Naturvårdsverket och ARS Research AB. Har Du frågor om undersökningen kan Du ringa Pia Ottander på ARS (08-462 95 07) eller Tomas Chicote på Naturvårdsverket (08-698 85 33). När Du har besvarat frågeformuläret lägger Du det i det portofria svarskuvertet och sänder det till ARS. ARS Research AB garanterar Din anonymitet.

Organisation

Inledningsvis vill vi ställa några frågor om hur upphandlingsfunktionen är organiserad hos er.

1. Hur är upphandlingsfunktionen organiserad hos er? Du kan kryssa för flera alternativ.

- 1 Centralt genom användande av *centrala ramavtal för flera myndigheter*, t ex genom statlig inköpssamordning
- 2 Centralt genom att *myndighetens centrala inköpsfunktion sluter egna avtal*
- 3 Decentraliserat på avdelnings- eller enhetsnivå
- 4 Annat sätt. Beskriv på vilket sätt:

---

2. Finns det **miljöansvarig personal på upphandlingsenheten** inom den myndighet/förvaltning där Du arbetar? Du kan ange flera svarsalternativ.

- 1 Ja, som heltidstjänst → Ange antal _____ st
- 2 Ja, som deltidstjänst → Ange omfattning i % _____ %
- 3 Nej, men vi har tillgång till kompetensen inom organisationen → Kan Du ange befattning/ -ar?

Central miljöchef	☐
Miljöansvarig på enhetsnivå	☐
Annan miljöansvarig	☐
- 4 Nej, vi saknar tillgång till den kompetensen
- 5 Vet ej

BESVARA FRÅGA 3 OCH 4 OM DU HAR SVARAT JA PÅ FRÅGA 2 (ALTERNATIV 1 ELLER 2). FORTSÄTT ANNARS MED FRÅGA 4

3. Har den **personal som har miljöansvar** genomgått någon utbildning i miljöanpassad upphandling?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet ej

4. På vilket sätt är den miljöansvariga personalen involverad i upphandlingsarbetet? Du kan ange flera svar.

- 1 Utarbetar miljökrav och mallar
  - 2 Uppdaterar och sprider miljöinformation till upphandlingsansvariga
  - 3 Ingår i en upphandlingsgrupp
  - 4 Utvärderar miljökrav i anbud
  - 5 Följer upp om miljökrav har beaktats i upphandlingen
  - 6 Kontrollerar om leveransen upprätthåller miljökraven
  - 7 Uppskattar den specifika miljömässiga effekten av ställda krav vid upphandlingen
  - 8 Annan roll. Vilken?
-
-

- 9 Miljöansvarig personalen är inte alls involverad

TILL ALLA

5. Har den **upphandlingsansvarige** genomgått någon utbildning i miljöanpassad upphandling?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet ej

6. Har **personalen som sköter upphandling** på Din enhet genomgått någon utbildning i miljöanpassad upphandling?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet ej

Miljöinstrument hos myndigheten/förvaltningen

Här följer några frågor om hur ni arbetar med upphandlingar och om ni använder några miljöinstrument för detta arbete.

7. Finns det en miljöpolicy för myndigheten/förvaltningen?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 7. FORTSÄTT ANNARS MED FRÅGA 10

8. Är miljöpolicyen relaterad till de 15 nationella miljömålen?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet ej

9. Omfattar miljöpolicyen en utfästelse att ställa miljökrav vid offentlig upphandling?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet ej

TILL ALLA

10. Ställs miljökrav vid upphandling?

- 1 Alltid
- 2 Oftast
- 3 Ibland
- 4 Sällan
- 5 Aldrig
- 6 Vet ej

11. Finns det en särskild policy, riktlinjer eller vägledning för miljöanpassad upphandling?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet ej

12. Är myndigheten/förvaltningen miljöcertifierad?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet ej

BESVARA FRÅGA 13 OM DU HAR SVARAT JA PÅ FRÅGA 12

13. Enligt vilket miljöledningssystem är myndigheten/förvaltningen miljöcertifierad?

- 1 Enligt ISO 14001
- 2 Enligt EMAS
- 3 Enligt annat miljöledningssystem.
Vilket? _____
- 4 Vet ej

TILL ALLA

14. Används EKV-verktyget för att miljöanpassa er upphandling?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Vet ej
- 4 Arbetar ej med miljöanpassad upphandling

BESVARA FRÅGA 15 OM DU SVARADE NEJ PÅ FRÅGA 14.

15. OM NEJ: Vad använder ni istället för EKU-verktyget?

BESVARA FRÅGA 16 OM DU SVARADE ATT NI INTE ARBETAR MED MILJÖANPASSAD UPPHANDLING PÅ FRÅGA 14.

16. OM NI INTE ARBETAR MED MILJÖANPASSAD UPPHANDLING. Varför arbetar ni inte med miljöanpassad upphandling?

TILL ALLA

17. Används kriterier från något av följande miljömärken vid upphandling av Din organisation? Ange produktslag och om det rör sig om obligatoriska krav eller utvärderingskrav.

			Exempel på produktgrupper	Obligatoriska krav	Utvärderingskrav
17a		☐ Används →	_____	☐	☐
			_____	☐	☐
			_____	☐	☐
			_____	☐	☐
	(Svanen)	☐ Används ej ☐ Vet ej			

			Exempel på produktgrupper	Obligatoriska krav	Utvärderingskrav
17b		☐ Används →	_____	☐	☐
			_____	☐	☐
			_____	☐	☐
			_____	☐	☐
	(EU-blomman)	☐ Används ej ☐ Vet ej			

			Exempel på produktgrupper	Obligatoriska krav	Utvärderingskrav
17c		☐ Används →	_____	☐	☐
			_____	☐	☐
			_____	☐	☐
			_____	☐	☐
	(Bra miljöval)	☐ Används ej ☐ Vet ej			

Omfattning av miljökrav vid upphandling av olika produktgrupper

18. Nedan följer en genomgång av olika produktgrupper. Fyll i för varje produktgrupp om och hur upphandlingen sker. Vi är medvetna att frågorna är omfattande men vi hoppas ändå att Du kan ta Dig tid att besvara dem. Svara genom att **ringa in** den siffra (1, 2 el 3) som stämmer bäst överens med era upphandlingar. Kan Du inte svara går Du till nästa produktgrupp.

	Ange om produkten/tjänsten upphandlas	Obligatoriska miljökrav används vid upphandling	Utvärderingskriterier för miljö används vid upphandling	Utförandevillkor för miljö används vid upphandling	Ramavtal* används för produktgruppen	EKU-verktyget används
a) Batterier	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
b) Belysning glödlampor, lysrör, armaturer	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
c) Kontorsmaskiner PC, kopiatorer, fax, skrivare	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
d) Kontorsmaterial, kopieringspapper, tonerkassetter	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
e) Ventilation	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	----- -----
f) Vitvaror	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
g) Byggtreprenad- tjänster	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
h) Bygg- inrednings- elmaterial, golv järnhandels-, trävaror	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
i) Drivmedel	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
j) Elektricitet	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	----- -----
k) Fordon	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
l) Däck	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
m) Kemtekniska produkter (rengöring)	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej

* För den egna myndigheten eller för annan myndighet

Svara för en produktgrupp i taget. Svara med hjälp av att ringa in den siffra (1, 2 el 3) som bäst stämmer överens med era upphandlingar. Kan Du inte svara gå till nästa produktgrupp.

	Ange om produkten/tjänsten upphandlas	Obligatoriska miljökrav används vid upphandling	Utvärderingskriterier för miljö används vid upphandling	Utförandevillkor för miljö används vid upphandling	Ramavtal* används för produktgruppen	EKU-verktyget används
n) Livsmedel	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
o) Medicinteknisk utrustning sjukvårdsprodukter/omvårdnadshjälpmedel	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
p) Läkemedel	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
q) Möbler/inredning, textilier	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
r) Gods- och persontransporter	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej
s) Övriga tjänster t ex städ-, tvätteritjänster	1 Ja → 2 Nej ↓	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Alltid/Oftast 2 Ibland 3 Sällan/Aldrig	1 Ja 2 Nej	1 Ja 2 Nej

* För den egna myndigheten eller för annan myndighet

19. I vilken utsträckning ställer ni miljökrav på produkter som kan innehålla **farliga ämnen** (bromerade flamskyddsmedel, ftalater, tungmetaller)?

- 1 Mycket hög utsträckning
- 2 Ganska hög utsträckning
- 3 Inte särskilt hög utsträckning
- 4 Knappast i någon utsträckning alls
- 5 Inte alls
- 6 Vet ej
- 7 Ej aktuellt, köper ej sådana produkter

OM DU HAR SVARAT "HÖG UTSTRÄCKNING" ALTERNATIV 1 ELLER 2 PÅ FRÅGA 19, ANGE VILKA PRODUKTER SOM KAN VARA AKTUELLA OCH GE EXEMPEL PÅ MILJÖKRAV SOM NI STÄLLER

---

20. I vilken utsträckning ställer ni miljökrav på produktens **energiförbrukning vid användning**?

- 1 Mycket hög utsträckning
- 2 Ganska hög utsträckning
- 3 Inte särskilt hög utsträckning
- 4 Knappast i någon utsträckning alls
- 5 Inte alls
- 6 Vet ej
- 7 Ej aktuellt, köper ej sådana produkter

OM DU HAR SVARAT "HÖG UTSTRÄCKNING" ALTERNATIV 1 ELLER 2 PÅ FRÅGA 20, ANGE VILKA OMRÅDEN SOM KAN VARA AKTUELLA OCH GE EXEMPEL PÅ MILJÖKRAV SOM NI STÄLLER

---

21. I vilken utsträckning ställer ni miljökrav på **produkters återvinningsbarhet**?

- 1 Mycket hög utsträckning
- 2 Ganska hög utsträckning
- 3 Inte särskilt hög utsträckning
- 4 Knappast i någon utsträckning alls
- 5 Inte alls
- 6 Vet ej
- 7 Ej aktuellt, köper ej sådana produkter

OM DU HAR SVARAT "HÖG UTSTRÄCKNING" ALTERNATIV 1 ELLER 2 PÅ FRÅGA 21, ANGE VILKA PRODUKTER SOM KAN VARA AKTUELLA OCH GE EXEMPEL PÅ MILJÖKRAV SOM NI STÄLLER

Uppföljning och resultat

Avslutningsvis hur arbetar ni med uppföljning av era upphandlingar och vad anser Du om ert resultat?

22. Görs det en systematisk uppföljning av genomförda upphandlingar utifrån miljösynpunkt? Du kan ange flera svar.

- 1 Ja, uppföljning av vilka miljökrav som ställts vid upphandling
- 2 Ja, om miljökraven har tillmätts vikt vid upphandlingen
- 3 Ja, kontroll om leverantörer har uppfyllt sina åtagande med avseende på miljökraven
- 4 Ja, bedömning av om miljökraven resulterat i minskad miljöbelastning
- 5 Nej, ej aktuellt
- 6 Vet ej

23. I vilket eller vilka skeden i upphandlingsprocessen anser Du att de största bristerna finns vad gäller miljöanpassad upphandling? Är det under..... Du kan ange flera svarsalternativ.

- 1 Upprättandet av allmänna, riktlinjer och regler för myndighetens upphandling.
- 2 Implementering av miljöanpassad upphandling inom myndigheten/ förvaltningen.
- 3 Information inom organisationen om vikten av att genomföra miljöanpassad upphandling.
- 4 Utarbetandet av upphandlingsunderlag för en specifik upphandling.
- 5 Utvärdering av olika anbud.
- 6 Organisationens utnyttjande av gällande ramavtal.
- 7 Uppföljningen av det antagna anbudet, att produkterna håller angivna miljöprestanda, att tjänsten utförs som avtalats, att leverantören lever upp till givna löften.
- 8 Åtgärder om leverantören inte uppfyller sina åtaganden.
- 9 Finns inga brister i något skede.
- 10 Vet ej

24. Anser Du att lagstiftningen i huvudsak ger möjligheter eller i huvudsak innebär hinder, för att bedriva miljöanpassad upphandling?

- 1 Lagstiftningen ger i huvudsak möjligheter
- 2 Lagstiftningen innebär i huvudsak hinder
- 3 Lagstiftningen är lika mycket möjligheter som hinder
- 4 Lagstiftningen påverkar ej arbetet med miljöanpassad upphandling
- 5 Känner ej till lagstiftningen
- 6 Vet ej

25. Vilka är de största hindren för miljöanpassad upphandling i er organisation? Du kan ange flera svar.

- 1 Miljöanpassad upphandling tar längre tid
- 2 Miljöanpassad upphandling kostar mer
- 3 Bristande intresse inom organisationen
- 4 Bristande kunskap om hur man ställer miljökrav
- 5 Bristande kunskap om miljöproblem
- 6 Krångliga regler/lagstiftning
- 7 Annat, nämligen _____
- 8 Vet ej

26. Vilken slags information eller vägledning anser Du att upphandlare behöver ha, för att i större utsträckning kunna ställa miljökrav? Du kan kryssa för flera svar.

- 1 Information om vilka möjligheter lagstiftningen erbjuder
  - 2 Tillgängliga verktyg för miljöanpassad upphandling
  - 3 Information om produkters miljöpåverkan
  - 4 Information om hur miljöhänsyn kan tas genom användning av olika upphandlingsmetoder
  - 5 Goda exempel
  - 6 Hjälp att formulera miljökrav (t ex mallar)
  - 7 Annan information. Vilken?
-
-

- 8 Vet ej

27. Hur bra eller dåliga anser Du att ni inom er myndighet/förvaltning är inom miljöanpassad upphandling i praktiken?

- 1 Mycket bra
- 2 Ganska bra
- 3 Varken bra eller dåliga
- 4 Ganska dåliga
- 5 Mycket dåliga
- 6 Vet ej

Avslutningsvis skulle vi vilja veta något om Dig själv och den myndighet/förvaltning Du representerar

28. Vilken befattning har Du som fyllt i enkäten?

- 1 Upphandlare/Inköpare
- 2 Inköpsassistent
- 3 Miljösamordnare/Miljöansvarig
- 4 Upphandlingssamordnare/Inköpssamordnare
- 5 Upphandlingschef
- 6 Ekonomichef
- 7 Förvaltningschef
- 8 Teknisk chef
- 9 Annat

Miljöanpassad offentlig upphandling

RAPPORT 5445

NATURVÅRDSVERKET
ISBN 91-620-5445-7
ISSN 0282-7298

En enkätstudie 2004

I Naturvårdsverkets arbete för en hållbar utveckling är offentlig upphandling ett viktigt instrument. Den offentliga upphandlingen i Sverige står idag för cirka 320 miljarder kronor per år, en köpkraft som utgör en betydande möjlighet att påverka utbudet av produkter och tjänster på marknaden i miljövänlig riktning. Genom att ställa relevanta miljökrav vid offentlig upphandling har vi därmed möjlighet att påskynda omställningen mot ett hållbart samhälle.

I syfte att följa upp hur miljöanpassningen av den offentliga upphandlingen i Sverige utvecklas har Naturvårdsverket som ambition att regelbundet genomföra enkätstudier bland upphandlingsansvariga i Sveriges kommuner, landsting och statliga myndigheter. Denna enkätstudie är den andra i sitt slag och ägde rum hösten 2004.

Resultatet visar att 60% av respondenterna alltid eller ofta ställer miljökrav vid upphandling. Det är stora skillnader mellan de olika deltagande organisationerna. Landstingen tycks vara de organisationer som kommit längst när det gäller miljöanpassad offentlig upphandling följt av kommunerna och slutligen de statliga myndigheterna. Respondenterna ser bristande kunskap, om hur man ställer miljökrav, som det största hindret för miljöanpassad upphandling.